

ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Το νέο Ευρωπαϊκό πλαίσιο ανάπτυξης (ΕΣΠΑ
2014-2020-προοπτικές στήριξης της
Ανταγωνιστικότητας των επενδύσεων και της
απασχόλησης**

Φοιτητής: Κωνσταντίνος Βλασσόπουλος
Φοιτητής: Παναγιώτης Κεφαλληνός
Φοιτητής: Χαράλαμπος Πιτσώλης

Εισηγητής: Ηλίας Βάσιος

ΠΑΤΡΑ 2016

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη	4
Σκοπός.....	6
Εισαγωγή	7
Κεφάλαιο 1^ο Η έννοια της ανταγωνιστικότητας	9
1.1. Τι είναι ανταγωνιστικότητα.....	9
1.2. Ποια η θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια κατάταξη.....	10
1.3. Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα	13
1.3.1. Το γενικό οικονομικό πανόραμα.....	14
1.3.2. Οι ροές συναλλαγών και άμεσων ξένων επενδύσεων.....	14
1.3.3. Το πολιτικό και το θεσμικό πλαίσιο και η διακυβέρνηση.....	15
1.3.4. Το επιχειρηματικό περιβάλλον	16
1.3.5. Οι υποδομές μεταφορών, ενέργειας και τηλεπικοινωνιών.....	17
1.3.6. Η κοινωνία της πληροφορίας και το ψηφιακό χάσμα	18
1.3.7. Το ανθρώπινο δυναμικό και η κατάρτισή του	18
1.4. Δείκτες μέτρησης της ανταγωνιστικότητας.....	18
Κεφάλαιο 2^ο Οι επενδύσεις στην Ελλάδα	23
2.1. Ποιοι οι επενδυτικοί τομείς που θέλει να ενισχύσει το Ελληνικό κράτος.....	23
2.1.1. Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	25
2.1.2. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.....	25
2.2. Ποιο το νομικό πλαίσιο.....	26
2.2.1. Το νομοθετικό και το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση των δράσεων.....	27
2.2.2. Βασικοί όροι συμμετοχής σε επενδυτικά προγράμματα.....	30
2.3. Οι επενδύσεις στην Ελλάδα.....	32

2.3.1. Η κατανομή των ξένων επενδύσεων ανά κλάδο	35
Κεφάλαιο 3^ο Ο ρόλος της απασχόλησης στην ανάπτυξη της οικονομίας.....	40
3.1. Μια εννοιολογική προσέγγιση των εργασιακών σχέσεων	40
3.2. Βασικές όψεις των εργασιακών σχέσεων.....	42
3.2.1. Τα συνδικάτα.....	42
3.2.2. Συμβάσεις εργασίας	44
3.3. Τι είναι η απασχόληση.....	45
3.4. Μορφές απασχόλησης.....	45
3.4.1 Μορφές Ευέλικτης Απασχόλησης	46
3.5. Ποια η κατάσταση της απασχόλησης στην Ελλάδα	47
Κεφάλαιο 4^ο Που στοχεύει το Νέο Πλαίσιο Ανάπτυξης	52
4.1. Που στοχεύει το νέο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ανάπτυξης.....	52
4.1.1. Το αναπτυξιακό όραμα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020.....	55
4.2. Τι είναι τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	57
4.3. Πως θα γίνει η διαχείριση, ο έλεγχος και η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων.....	58
4.3.1. Καταπολέμηση περιπτώσεων απάτης.....	60
4.3.2. Αξιολόγηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....	61
5. Συμπεράσματα.....	64
6. Βιβλιογραφία - Πηγές	68

Περίληψη

Στην συγκεκριμένη εργασία προσπαθήσαμε να αναλύσουμε όσο το δυνατόν καλύτερα την κατάσταση που επικρατεί στην Ελληνική οικονομία, στην αγορά εργασία και την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων μετά από 8 σχεδόν χρόνια οικονομικής ύφεσης. Παρουσιάσαμε όλες τις δράσεις και τα προγράμματα που σου προσφέρει το νέο αναπτυξιακό σχέδιο της χώρας μέσα από το τομεακά και τα περιφερειακά προγράμματα και το ΕΣΠΑ 2014 - 2020.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μία αναφορά στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας στην παγκόσμια οικονομία, γνωρίζοντας πρώτα την έννοια της ανταγωνιστικότητας και τι σημαίνει. Επιπλέον, αναφέραμε τους παράγοντες που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα μιας επιχείρησης ή μιας εγχώριας οικονομίας. Αναλύσαμε το γενικό οικονομικό πανόραμα, τις ροές συναλλαγών και των άμεσων ξένων επενδύσεων, το επιχειρηματικό περιβάλλον που επικρατεί, τις υποδομές των μεταφορών, ενέργειας και τηλεπικοινωνιών και τέλος την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας. Επίσης, δείξαμε και τους δείκτες μέτρησης της ανταγωνιστικότητας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάσαμε την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα στο τομέα των επενδύσεων και ποιους επενδυτικούς τομείς έχει ως στόχο να ενισχύσει το ελληνικό κράτος. Αναφέραμε επιγραμματικά τα τομεακά επιχειρησιακά και περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα που έχει το ΕΣΠΑ 2014 - 2020. Ακόμα, έγινε μνεία στο νομικό πλαίσιο που τα περιβάλλει αλλά και στο κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση των δράσεων. Επιδείξαμε τους βασικούς όρους που υπάρχουν για την συμμετοχή μιας επιχείρησης στα επενδυτικά προγράμματα. Αναφέραμε την κατάσταση που επικρατεί με τις επενδύσεις στην Ελλάδα και πως κατανέμονται οι ξένες επενδύσεις ανά κλάδο.

Στο τρίτο κεφάλαιο συμπεριλάβαμε το ρόλο της απασχόλησης και της ανάπτυξης σε μια οικονομία μέσα από μία εννοιολογική προσέγγιση των εργασιακών σχέσεων και των βασικών όψεων που τις περικλείει, μέσα από την ανάλυση της κατάστασης που επικρατεί στα συνδικάτα και στις συμβάσεις εργασίας. Ερμηνεύσαμε την έννοια της απασχόλησης, τις μορφές απασχόλησης και ιδιαίτερα στις ευέλικτες μορφές απασχόλησης που άρχισαν να κάνουν έντονα την εμφάνισή

τους την περίοδο της οικονομική κρίσης στην χώρα μας. Τέλος, δείξαμε την κατάσταση που επικρατεί στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο ερμηνεύουμε τους στόχους που έχει θέσει τόσο το Νέο Πλαίσιο ανάπτυξης όσο και το νέο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ανάπτυξης. Θέτουμε το αναπτυξιακό όραμα που έχει το νέο ΕΣΠΑ 2014 - 2020 μέσα από την ξεχωριστή παρουσίαση και την ανάδειξη των ξεχωριστών στόχων που θέτει το κάθε ένα Τομεακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που έχει εκπονηθεί μέσω του νέου Πλαισίου Ανάπτυξης. Αναλύουμε, διεξοδικά τον τρόπο με τον οποίο θα υλοποιηθεί η διαχείριση, ο έλεγχος των επενδυτικών σχεδίων. Ακόμα, γίνεται μνεία στο τρόπο με τον οποίο το Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού έχει ως στόχο την καταπολέμηση κάθε προσπάθειας για απάτη και τις δράσεις που έχει αναλάβει. Επιπλέον, αναδεικνύουμε τον τρόπο της αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Τέλος, παρουσιάσαμε τα συμπεράσματα που αποκομίσαμε την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας τόσο στο χώρο της απασχόλησης και των επενδύσεων στην χώρα μας όσο και βοήθεια που μπορεί να προσφέρει το νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα 2014 - 2020 στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της ελληνικής οικονομίας. Τέλος, παρουσιάσαμε ορισμένες προτάσεις που θεωρούμε ότι οφείλουμε σαν οικονομία να δώσουμε μεγαλύτερη έμφαση ώστε να αποκτήσουμε ένα καλύτερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και να μας προσφέρει περαιτέρω ανάπτυξη.

Σκοπός

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι να αναδείξει στους αναγνώστες τις βασικές λεπτομέρειες για έννοιες όπως ανταγωνιστικότητα, επενδύσεις, απασχόληση και αναπτυξιακός νόμος ή ΕΣΠΑ. Θα αναλύσουμε τις επιπτώσεις που μπορεί να φέρει στους παραπάνω τομείς μια σωστή προσέγγιση και που οφείλει να κυμαίνεται το Νέο Αναπτυξιακό Πλαίσιο που θα δοθεί στις επιχειρήσεις για την χρονική περίοδο 2014 - 2020. Ποια θα πρέπει να είναι η επιχειρηματική στόχευση που οφείλει να έχει το Υπουργείο ανάπτυξης, ώστε να οδηγήσει και να δώσει στην ελληνική οικονομία την δυνατότητα να αποκτήσει μία συγκεκριμένη επιχειρηματική πολιτική, που με την σειρά του θα κατοχυρώσει μία αναπτυξιακή ταυτότητα και ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην διεθνή αγορά.

Λέξεις Κλειδιά: Ανταγωνιστικότητα, Επενδύσεις, Απασχόληση, Νέο Αναπτυξιακό Πλαίσιο, Επιχειρηματικότητα

Εισαγωγή

Οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές τα τελευταία χρόνια έχουν σταματήσει να δραστηριοποιούνται μόνο στις εγχώριες και στις τοπικές αγορές αλλά και να επεκτείνονται παγκόσμια με σκοπό της αύξηση των πωλήσεών τους. Έτσι, σήμερα έχουμε φτάσει σε μια παγκοσμιοποιούμενη οικονομία που τόσο οι επιχειρήσεις όσο και τα κράτη προσπαθούν να είναι ανταγωνιστικά και να προσφέρουν ευκαιρίες στους επενδυτές με σκοπό την δημιουργία θέσεων εργασίας και τεχνολογικής ανάπτυξης.

Η εξέλιξη των τεχνολογιών και της πληροφορικής κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα ήταν ραγδαία με αποτέλεσμα η μετάδοση των πληροφοριών και της γνώσης να είναι ταχεία σε παγκόσμιο επίπεδο, ακόμα και σε χώρες που στερούσαν τεχνολογικής υποδομής. Σημαντικό ρόλο στα παραπάνω διαδραμάτισε και η γρήγορη ανάπτυξη του internet τόσο από την πλευρά των επιχειρήσεων όσο και από αυτή των νοικοκυριών.

Η παγκοσμιοποίηση έχει αποτελέσει τον κινητήριο μοχλό για την εξέλιξη του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων που παράγουν ομοειδή προϊόντα και των γοργών τεχνολογικών εξελίξεων. Επομένως, ο ανταγωνισμός έχει λάβει διεθνείς διαστάσεις, κάτι που οδηγεί στην αύξηση και των εξωτερικών κινδύνων που μπορεί να αντιμετωπίσει μια επιχείρηση ή ένα κράτος. Γι' αυτό το λόγο, οι επιχειρήσεις οφείλουν να παράγουν προϊόντα τα οποία να είναι ανταγωνιστικά τόσο στην τιμή τους όσο και στην ποιότητά τους για να μπορέσουν να σταθεροποιηθούν και να παραμείνουν ανταγωνίσιμα σε διεθνές επίπεδο. Ένας τρόπος είναι τόσο η τεχνολογική ανάπτυξη και η δημιουργία καινοτομιών.

Βέβαια, η καινοτομία μπορεί να αποτελέσει πραγματικά έναν στρατηγικό προσανατολισμό για τις επιχειρήσεις και ο οποίος μπορεί να απευθύνεται είτε στην οργανωσιακή και διοικητική λειτουργία της όσο και στις σχέσεις που θα αναπτύξει με τους προμηθευτές, με τους πελάτες της, με τους συνεργάτες της και με το προσωπικό της. Επίσης, μια επιχείρηση μπορεί να αποκτήσει ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσα από την παραγωγή και διάθεση στην αγορά καινοτόμων προϊόντων που δίνουν μια μεγαλύτερη χρησιμότητα στο καταναλωτή.

Όλα αυτά όμως για να μπορούν να γίνουν από τις επιχειρήσεις είτε αυτές είναι ιδιωτικού είτε δημόσιου, οφείλουν οι κυβερνήσεις να δημιουργήσουν εκείνο το πολιτικό, οικονομικό και φορολογικό περιβάλλον που θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν χωρίς προβλήματα επενδύοντας χρήματα και χρόνο για την δημιουργία καινοτόμων και ανταγωνιστικών προϊόντων και λειτουργιών.

Βασικός στόχος της εργασίας είναι να αναδείξει όλα εκείνα που απαιτούνται να εφαρμόσει από μία επιχείρηση, ώστε να μπορέσει να γίνει ανταγωνιστική τόσο σε εγχώριο όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Επιπλέον, θα παρουσιάσουμε τον τρόπο με τον οποίο το ελληνικό κράτος δημιουργεί τις συνθήκες, αλλά προσφέρει και τους πόρους εκείνους με σκοπό να βοηθήσει τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα να αποκτήσουν ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον.

Κεφάλαιο 1^ο Η έννοια της ανταγωνιστικότητας

1.1. Τι είναι ανταγωνιστικότητα

Στις μέρες μας η έννοια της ανταγωνιστικότητας έχει γίνει πολυδιάστατη και ποικιλόμορφη. Αυτό προκύπτει από μία ευρύτερη σύνθεση οικονομικών ιδεών και εννοιών. Παλιότερα, οι περισσότεροι ερευνητές ταύτιζαν την ανταγωνιστικότητα με την οικονομική πολιτική που ακολουθούσε μια εταιρεία δίνοντας έμφαση σε παράγοντες που επηρεάζουν το κόστος παραγωγής και τις τιμές. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μην λαμβάνονται υπόψιν παράγοντες που δεν σχετίζονται με τις τιμές, ενώ έχουν ξεχωριστή σημασία για κάθε κράτος χωριστά για την οικονομική του ανάπτυξη σε υψηλότερα επίπεδα.

Στην σημερινή εποχή που τα πάντα σχεδόν διακατέχονται από συνθήκες παγκοσμιοποίησης, η ανταγωνιστικότητα των οικονομιών κάθε χώρας αποτελεί βασικό παράγοντα για τη μακρόχρονη εξέλιξη του βιοτικού επιπέδου των πολιτών της. Αποτελώντας με αυτό τον τρόπο, βασική προτεραιότητα που αφορά τις ανεπτυγμένες αλλά και τις αναπτυσσόμενες χώρες σε μια παγκόσμια οικονομία που συνεχώς διευρύνεται και μεγαλώνει. Έτσι κάθε χώρα πρέπει να λαμβάνει όλα εκείνα τα απαραίτητα μέτρα που έχουν ως στόχο την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας τους, η οποία και εξαρτάται από πολλούς παράγοντες.

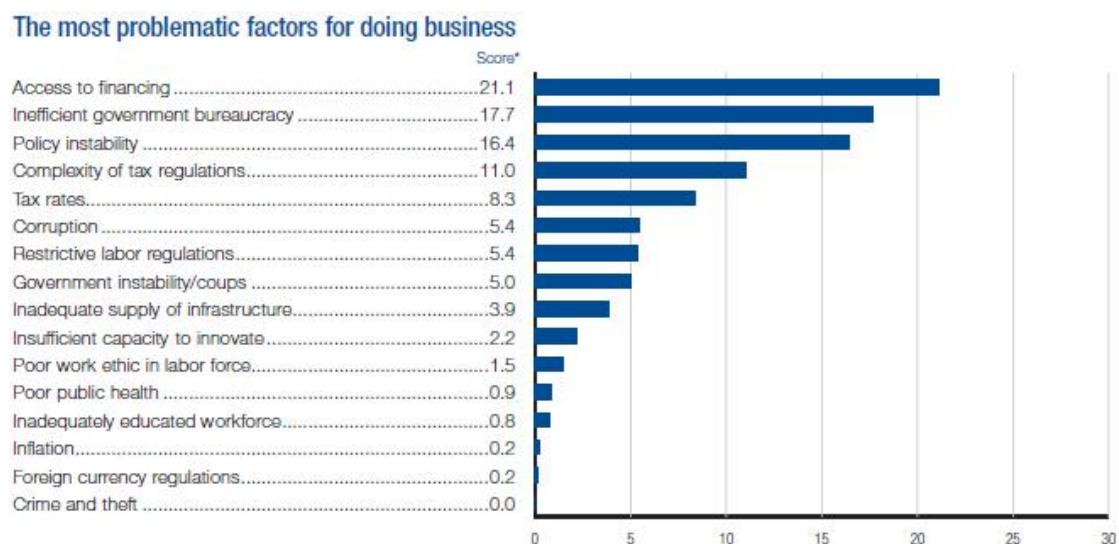
Σύμφωνα με τον Μπουραντά (2001), όπου κυριαρχεί ο θεσμός της επιχείρησης σε συνθήκες αγοράς, ανταγωνισμός σημαίνει ότι δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις-ομάδες-άτομα διεκδικούν το ίδιο αποτέλεσμα (μεγιστοποίηση του κέρδους, προτιμήσεις καταναλωτών, το μερίδιο αγοράς κ.ά.) τότε ως ανταγωνιστικότητα ορίζεται η σχετική ικανότητα του καθενός να αποκτήσει αυτό που διεκδικεί. Επιπλέον, το Εθνικό Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης (ΕΣΑΑ) υιοθέτησε στο θέμα της ανταγωνιστικότητας την Ευρωπαϊκή στρατηγική της Λισαβόνας, που ορίζει ως ανταγωνιστικότητα την «ικανότητα διατήρησης και βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου των πολιτών της χώρας - αναβάθμισης του επιχειρησιακού περιβάλλοντος, ενίσχυσης της απασχόλησης και της πραγματικής συνοχής, της περιβαλλοντική προστασίας και αναβάθμισης, της διαρκούς βελτίωσης της παραγωγικότητας - υπό συνθήκες παγκοσμιοποίησης».

Σύμφωνα με το World Economic Forum (2007) αναφέρει ότι η εθνική ανταγωνιστικότητα είναι ένα σύνολο παραγόντων, πολιτικών και θεσμών που προσδιορίζουν το επίπεδο της παραγωγικότητας μιας χώρας. Με τη σειρά του, το επίπεδο παραγωγικότητας μιας χώρας καθορίζει το επίπεδο ευημερίας, που μπορεί να απολαμβάνει μια οικονομία. Έτσι, λοιπόν, οι οικονομίες που είναι πιο ανταγωνιστικές μπορούν να προσφέρουν υψηλότερα επίπεδα εισοδήματος στους κατοίκους της. Επιπλέον, το επίπεδο παραγωγικότητας είναι αυτό που καθορίζει την απόδοση των επενδύσεων σε μια οικονομία. Ενώ οι αποδόσεις είναι οι κυριότεροι προσδιοριστικοί παράγοντες στη μεγέθυνση των οικονομιών. Έτσι, μια οικονομία είναι πιο ανταγωνιστική όταν δύναται να αναπτυχθεί γρηγορότερα σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

1.2. Ποια η θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια κατάταξη

Στην συγκεκριμένη ενότητα θα παρουσιάσουμε την θέση ανταγωνιστικότητας που κατέχει η Ελλάδα σε παγκόσμιο επίπεδο μέσα από την τελευταία έκθεση που παρουσιάστηκε από το World Economic Forum, όπως αυτή αναλύεται στην έκθεση «The Global Competitiveness Report 2015-2016» το 2015.

Σχήμα 1: Οι μεγαλύτεροι προβληματικοί παράγοντες για να ασχοληθείς με την επιχειρηματικότητα

Πηγή: www.weforum.org

Συγκεκριμένα, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 1 η θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια στην παγκόσμια κατάσταση ανταγωνιστικότητας βρίσκεται στην 81^η θέση από 140 χώρες και ο δείκτης ανταγωνιστικότητας είναι 4 (σε βαθμίδα από 1-7).

Το πώς προκύπτει ο δείκτης ανταγωνιστικότητας θα αναλυθεί παρακάτω στο συγκεκριμένο κεφάλαιο.

Η έκθεση του World Economic Forum παρουσιάζει τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία με αποτέλεσμα να βρίσκεται τόσο χαμηλά στην παγκόσμια κατάταξη. Τα κυριότερα προβλήματα επικεντρώνεται σε τέσσερις παράγοντες. Ο πρώτος είναι η δυσκολία των επιχειρήσεων στην **πρόσβαση χρηματοδότηση (Access to financing)**, σε ποσοστό 21%, κάτι το οποίο έχει προκύψει από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές τράπεζες με την παρατεταμένη οικονομική ύφεση και η οποία έχει οδηγήσει στην εκτίναξη των καθυστερημένων δανείων και των προβλέψεων (provisions). Ο δεύτερος έχει να κάνει με την **αναποτελεσματική κυβερνητική γραφειοκρατία (inefficient government bureaucracy)**, σε ποσοστό 17,7%. Ακόμα και σε σήμερα μετά από τρία μνημόνια και δεκάδες τροπολογίες για την δημιουργία ευκολότερων τρόπων για την σύσταση μιας επιχείρησης, η γραφειοκρατία αποτελεί ένα από τους βασικότερους παράγοντες για την επιβράδυνση της ελληνικής ανταγωνιστικότητας.

Ο τρίτος παράγοντας έχει σχέση με την **πολιτική αστάθεια (policy instability)**, σε ποσοστό 16,4%, που επικρατεί στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Οι συνεχόμενες εκλογικές διαμάχες, η δυσκολία των κυβερνήσεων να προχωρήσουν στις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις και η διατήρηση του μεγάλου δημοσίου οργανισμού έχει οδηγήσει στην δημιουργία αρνητικών συνθηκών για την πραγματοποίηση επενδύσεων και την ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Επίσης, η **πολυπλοκότητα των φορολογικών κανονισμών (complexity of tax regulations)**, σε ποσοστό 11%, αποτελεί τον τέταρτο παράγοντα ανάσχεσης της ελληνικής ανταγωνιστικότητας. Οι συνεχείς αλλαγές του φορολογικού τοπίου, οι δεκάδες διατάξεις που αφορούν όλους τους επιχειρηματικούς τομείς και η απουσία μιας ενιαίας φορολογικής πολιτικής δημιουργούν αρνητικές προοπτικές για την δημιουργία επενδύσεων και εν συνεχεία την αύξηση της απασχόλησης και την δημιουργία ανταγωνιστικών προϊόντων.

Οι επόμενοι βασικοί παράγοντες που εμποδίζουν την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας είναι οι **φορολογικοί συντελεστές (tax rates)**, σε ποσοστό 8,3%, η **διαφθορά (corruption)** σε ποσοστό 5,4%, οι **περιοριστικές ρυθμίσεις εργασίας (restrictive labor regulations)** σε ποσοστό 5,4%, η **κυβερνητική**

αστάθεια (government instability/coups) σε ποσοστό 5% και η ανεπάρκεια σε υποδομές (inadequate supply of infrastructure) σε ποσοστό 3,9%.

Πίνακας 1: Ο παγκόσμιος δείκτης ανταγωνιστικότητας για την περίοδο 2015-2016

Economy	Score ¹	Prev. ²	Trend ³	Economy	Score ¹	Prev. ²	Trend ³	Economy	Score ¹	Prev. ²	Trend ³
1 Switzerland	5.76	1		46 Malta	4.39	47		95 El Salvador	3.67	84	
2 Singapore	5.68	2		47 South Africa	4.39	56		96 Zambia	3.67	96	
3 United States	5.61	3		48 Panama	4.38	46		97 Seychelles	3.66	92	
4 Germany	5.53	5		49 Turkey	4.37	45		98 Dominican Republic	3.66	101	
5 Netherlands	5.50	8		50 Costa Rica	4.33	51		99 Kenya	3.65	90	
6 Japan	5.47	6		51 Romania	4.32	59		100 Nepal	3.65	102	
7 Hong Kong SAR	5.46	7		52 Bulgaria	4.32	54		101 Lebanon	3.64	113	
8 Finland	5.45	4		53 India	4.31	71		102 Kyrgyz Republic	3.63	108	
9 Sweden	5.43	10		54 Vietnam	4.30	68		103 Gabon	3.63	106	
10 United Kingdom	5.43	9		55 Mexico	4.29	61		104 Mongolia	3.61	98	
11 Norway	5.41	11		56 Rwanda	4.29	62		105 Bhutan	3.60	103	
12 Denmark	5.33	13		57 Slovenia	4.28	70		106 Argentina	3.79	104	
13 Canada	5.31	15		58 Macedonia, FYR	4.28	63		107 Bangladesh	3.76	109	
14 Qatar	5.30	16		59 Colombia	4.28	66		108 Nicaragua	3.75	99	
15 Taiwan, China	5.28	14		60 Oman	4.26	46		109 Ethiopia	3.75	116	
16 New Zealand	5.25	17		61 Hungary	4.25	60		110 Senegal	3.73	112	
17 United Arab Emirates	5.24	12		62 Jordan	4.23	64		111 Bosnia & Herzegovina	3.71	n/a	
18 Malaysia	5.23	20		63 Cyprus	4.23	58		112 Cape Verde	3.70	114	
19 Belgium	5.20	18		64 Georgia	4.22	69		113 Lesotho	3.70	107	
20 Luxembourg	5.20	19		65 Slovak Republic	4.22	75		114 Cameroon	3.69	116	
21 Australia	5.15	22		66 Sri Lanka	4.21	73		115 Uganda	3.66	122	
22 France	5.13	23		67 Peru	4.21	65		116 Egypt	3.66	119	
23 Austria	5.12	21		68 Montenegro	4.20	67		117 Bolivia	3.60	105	
24 Ireland	5.11	25		69 Botswana	4.19	74		118 Paraguay	3.60	120	
25 Saudi Arabia	5.07	24		70 Morocco	4.17	72		119 Ghana	3.58	111	
26 Korea, Rep.	4.99	26		71 Uruguay	4.09	80		120 Tanzania	3.57	121	
27 Israel	4.98	27		72 Iran, Islamic Rep.	4.09	83		121 Guyana	3.56	117	
28 China	4.89	28		73 Brazil	4.08	57		122 Benin	3.55	n/a	
29 Iceland	4.83	30		74 Ecuador	4.07	n/a		123 Gambia, The	3.48	125	
30 Estonia	4.74	29		75 Croatia	4.07	77		124 Nigeria	3.46	127	
31 Czech Republic	4.69	37		76 Guatemala	4.05	78		125 Zimbabwe	3.45	124	
32 Thailand	4.64	31		77 Ukraine	4.03	76		126 Pakistan	3.45	129	
33 Spain	4.59	35		78 Tajikistan	4.03	91		127 Mali	3.44	128	
34 Kuwait	4.59	40		79 Greece	4.02	81		128 Swaziland	3.40	123	
35 Chile	4.58	33		80 Armenia	4.01	65		129 Liberia	3.37	n/a	
36 Lithuania	4.55	41		81 Lao PDR	4.00	93		130 Madagascar	3.32	130	
37 Indonesia	4.52	34		82 Moldova	4.00	82		131 Myanmar	3.32	134	
38 Portugal	4.52	36		83 Namibia	3.99	86		132 Venezuela	3.30	131	
39 Bahrain	4.52	44		84 Jamaica	3.97	86		133 Mozambique	3.20	133	
40 Azerbaijan	4.50	38		85 Algeria	3.97	79		134 Haiti	3.18	137	
41 Poland	4.49	43		86 Honduras	3.95	100		135 Malawi	3.15	132	
42 Kazakhstan	4.49	50		87 Trinidad and Tobago	3.94	89		136 Burundi	3.11	139	
43 Italy	4.46	49		88 Cambodia	3.94	95		137 Sierra Leone	3.06	138	
44 Latvia	4.45	42		89 Côte d'Ivoire	3.93	115		138 Mauritania	3.03	141	
45 Russian Federation	4.44	53		90 Tunisia	3.93	67		139 Chad	2.96	143	
46 Mauritius	4.43	39		91 Albania	3.93	97		140 Guinea	2.84	144	
47 Philippines	4.39	52		92 Serbia	3.89	94					

Πηγή: www.weforum.org

Τέλος, οι παράγοντες που έχουν ελάχιστη συνεισφορά στην μείωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνική οικονομίας είναι η ανεπαρκής ικανότητα στην καινοτομία (insufficient capacity to innovate) σε ποσοστό 2,2%, το φτωχό

εργασιακό ήθος στο εργατικό δυναμικό (**poor work ethic in labor force**) σε ποσοστό 1,5%, η φτωχή δημόσια υγεία (**poor public health**) σε ποσοστό 0,9%, το ανεπαρκές εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό σε ποσοστό (**inadequately educated workforce**) 0,8%, ο πληθωρισμός (**inflation**) σε ποσοστό 0,2% και οι κανονισμοί ξένου συναλλάγματος (**foreign currency regulations**) σε ποσοστό 0,2%.

1.3. Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα

Η ανταγωνιστικότητα μιας οικονομίας και μιας χώρας επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες και συχνά δύναται να συνδέεται με τα αποτελέσματα των συναλλαγών της, που με την σειρά τους συνδέονται με τις σχετικές δομές κόστους και τιμών. Η σχέση της ανταγωνιστικότητας με την τιμή βασίζεται και στην παραγωγικότητα, που αποτελεί ένα παράγοντα για την αύξηση της ευημερίας. Σημαντικό ρόλο σε όλα αυτά διαδραματίζει η προσπάθεια που θα γίνει για την έρευνα, την ανάπτυξη και καινοτομία στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας μιας χώρας. Βέβαια, δεν θα πρέπει να παραβλέπουμε και την σχέση με άλλους παράγοντες όπως είναι η δημιουργία υποδομών, η ποιοτική κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, η στρατηγική και η οργανωτική ικανότητα των επιχειρήσεων. Επιπρόσθετα, όλα τα παραπάνω θα πρέπει να συνδέονται με ένα θεσμικό πλαίσιο που θα συμβάλει στην καλύτερη κατανομή των πόρων, στο καταμερισμό του οφέλους στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και τέλος ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των οικονομικών παραγόντων.

Σύμφωνα με μία έκθεση της European Economic and Social Committee (EESC) - Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (EOKE) το 2007 γίνεται αναφορά στο ποιοι είναι οι κυριότεροι παράγοντες που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα των χωρών της Μεσογείου, ώστε να μπορέσουν να είναι πιο ανταγωνιστικές στην παγκόσμια οικονομία, αναλύοντας το ευρύτερο οικονομικό πανόραμα στο οποίο δραστηριοποιούνται. Αυτοί οι παράγοντες παρουσιάζονται ως εξής: (<http://www.eesc.europa.eu/>):

- ü Το γενικό οικονομικό πανόραμα
- ü Οι ροές συναλλαγών και άμεσων εξωτερικών επενδύσεων
- ü Το πολιτικό και το θεσμικό πλαίσιο και η διακυβέρνηση
- ü Το επιχειρηματικό περιβάλλον

- Û Οι υποδομές μεταφορών, ενέργειας και τηλεπικοινωνιών
- Û Η κοινωνία της πληροφορίας και το ψηφιακό χάσμα
- Û Το ανθρώπινο δυναμικό και η κατάρτισή του

1.3.1. Το γενικό οικονομικό πανόραμα

Ο συγκεκριμένος παράγοντας έχει να κάνει με την ευρύτερη οικονομική ανάπτυξη που υπάρχει τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και στο ευρύτερο διεθνές επίπεδο και κυρίως των χωρών που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή οικονομικής δραστηριοποίησης.

Οι χώρες της Μεσογείου και κατά επέκταση και η Ελλάδα είχαν μεγάλους αριθμούς ανάπτυξης την πρώτη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα και τα επίπεδα της ανεργίας είχαν πέσει σε χαμηλά επίπεδα, το οποίο είχε φτάσει και στο 7,9% στο τέλος του 2006. Μάλιστα οι εμπορικές σχέσεις που αναπτύχθηκαν στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών της ένωσης της Μεσογείου ενισχύθηκε σημαντικά μετά την έναρξη της διαδικασίας της Βαρκελώνης, κατά την οποία αυξήθηκαν οι εμπορικές συναλλαγές τόσο σε απόλυτες όσο και σε σχετικές τιμές.

Συγκεκριμένα, αναφερόμενοι στην σχέση που υπάρχει ανάμεσα στις χώρες της Μεσογείου με αυτές των υπόλοιπων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπίστωσαν ότι το 2005 οι εισαγωγές από των χωρών της Μεσογείου από τις υπόλοιπες χώρες της Ένωσης αυξήθηκαν κατά 17% ενώ οι εξαγωγές κατά 11%, σε σχέση με την αντίστοιχη αύξηση που σημείωσαν τα 25 μέλη κράτη της Ε.Ε. με το υπόλοιπο κόσμο που ήταν 14% εισαγωγές και 10% για εξαγωγές. Παρόλα αυτά το εμπορικό ισοζύγιο παραμένει θετικό για την Ε.Ε., έστω την μειωτική τάση που εμφανίζει, γεγονός που οφείλεται στο ότι οι χώρες της Μεσογείου αυξάνουν τις εισαγωγές τους με πιο γοργούς ρυθμούς σε σχέση με τις εξαγωγές της Ε.Ε. στις χώρες αυτές (<http://www.eesc.europa.eu/>).

1.3.2. Οι ροές συναλλαγών και άμεσων ξένων επενδύσεων

Σε μία σύγχρονη οικονομία η ανταγωνιστικότητα της είναι άμεσα εξαρτώμενη από το εμπορικό της ισοζύγιο και την ικανότητα της να διατηρεί την παρουσία της στην παγκόσμια αγορά. Παρά του ότι ο παράγοντας «τιμή του προϊόντος» αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων, η μείωση του δεν προεξοφλεί και την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους διεθνώς.

Παράγοντες όπως είναι η ποιότητα των αγαθών, η διαφοροποίησή του και η προσαρμοστικότητά του στη ζήτηση, η εξυπηρέτηση των πελατών, τα δίκτυα διανομής, η καινοτομία, η εύκολη και φτηνή χρηματοδότηση αλλά και πολλά άλλα ζητήματα που έχουν να κάνουν με το τεχνολογικό, οργανωτικό και θεσμικό πλαίσιο μιας οικονομίας δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην ανταγωνιστικότητα ενός προϊόντος ή μιας οικονομίας. Επίσης, η ικανότητα που έχει ένας οργανισμός ή μια οικονομία να βελτιώνει την ποιότητα των αγαθών που διαθέτει στις διεθνείς αγορές, αυξάνοντας την θέση της ανταγωνιστικότητά του της στην παγκόσμια οικονομία, είναι άμεσα συνδεδεμένη με την κατάρτιση και την εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού, την ενσωμάτωση και την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων και τεχνολογίας. Οι ροές συναλλάγματος είναι συνδεδεμένες με το εμπορικό ισοζύγιο που προαναφέραμε (<http://www.eesc.europa.eu/>).

Μάλιστα, οι ροές άμεσων ξένων επενδύσεων της Ε.Ε. μείωσαν το ρυθμό αύξησης τους προς τις χώρες της Μεσογείου προσανατολιζόμενες σε αναδύμενες οικονομίες της Ασίας και της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Είναι εξίσου σημαντικό να αναφέρουμε πως σύμφωνα με την έρευνα της Ε.Ο.Κ.Ε. (2007) οι άμεσες ξένες επενδύσεις είναι κατά πολύ χαμηλότερες στις χώρες της Μεσογείου από αυτές που έγιναν στα νέα κράτη μέλη της Ε.Ε. Παρόλα αυτά οι χώρες της Μεσογείου διαθέτουν πλεονεκτήματα, που μπορούν να εκμεταλλευτούν για να προσελκύσουν Α.Ξ.Ε., τα οποία είναι η γεωγραφική τους θέση, η μακροοικονομική τους σταθερότητα, η οποία έχει πληγεί λίγο τα τελευταία χρόνια λόγω της διεθνούς οικονομικής κρίσης, το καλά καταρτισμένο και εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, το χαμηλό εργατικό κόστος και η ύπαρξη πολλών φυσικών πόρων.

1.3.3. Το πολιτικό και το θεσμικό πλαίσιο και η διακυβέρνηση

Το πολιτικό και θεσμικό πλαίσιο αλλά και η γενικότερη διακυβέρνηση ενός κράτους παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανταγωνιστικότητα μια οικονομίας, καθώς είναι μέσω των συγκεκριμένων παραγόντων καθορίζεται το καθεστώς μέσα στο οποίο θα μπορούν οι επιχειρήσεις να δραστηριοποιηθούν και να παράγουν τα προϊόντα τους.

Το πολιτικό καθεστώς είναι αυτό που έχει να κάνει με την πολιτική κατάσταση ενός κράτους. Για παράδειγμα μια συνεχής πολιτική αστάθεια, όπως επικρατεί σήμερα στην Ελλάδα, μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την

ανταγωνιστικότητα της οικονομίας,. Αυτό γιατί, δεν επιτρέπει στις επιχειρήσεις να προχωρήσουν σε επενδύσεις και σε έρευνα και ανάπτυξη καθώς δεν γνωρίζουν τι θα ισχύει στο πολιτικό καθεστώς και ποιο θα είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο θέλει η κάθε κυβέρνηση να εφαρμόσει.

Από την άλλη το θεσμικό πλαίσιο είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το πολιτικό πλαίσιο καθώς οι εκάστοτε κυβερνήσεις είναι αυτές που θα νομοθετήσουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα λειτουργήσουν οι επιχειρήσεις σε ένα κράτος. Το θεσμικό πλαίσιο περιλαμβάνει τόσο το νομικό πλαίσιο που θα ισχύει όσο και το φορολογικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις. Το φορολογικό καθεστώς επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό την ανταγωνιστικότητα μιας επιχείρησης. Γιατί μια αυξημένη φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων, έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής των προϊόντων που παράγονται και ως συνέπεια την μείωση της ανταγωνιστικότητας σε διεθνές επίπεδο.

Τέλος, αναφερόμενοι στη διακυβέρνηση, εννοούμε το εμπόδια που βρίσκουν οι επιχειρήσεις λόγω της γραφειοκρατίας αλλά και τον τρόπο με το οποίο μπορούν να επιλύσουν όλες τις συναλλαγές τους με το δημόσιο. Επίσης, η διακυβέρνηση μιας χώρας έχει να κάνει με την ικανότητα της κάθε κυβέρνησης να περιορίσει ή να εξαλείψει την παραοικονομία και την μαύρη εργασία. Να καταπολεμήσει τη φοροδιαφυγή και τη διαφθορά έτσι ώστε να δημιουργεί ένα ασφαλές πεδίο για επενδύσεις και κατ' επέκταση στην αύξηση της ανταγωνιστικότητά της (<http://www.eesc.europa.eu/>).

1.3.4. Το επιχειρηματικό περιβάλλον

Το επιχειρηματικό περιβάλλον αναφέρεται στο πως οι εταιρείες μέσα από την δημιουργία πλούτου και θέσεων απασχόλησης για τους πολίτες ενός κράτους βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητά του, απαιτώντας βέβαια ένα σταθερό παραγωγικό ιστό όπου η ιδιωτική πρωτοβουλία θα μπορεί να διαδραματίσει την κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη της οικονομίας. Η επέκταση της επιχειρηματικής νοοτροπίας σε μια οικονομία μέσω της ενίσχυσης του επιχειρηματικού πνεύματος μπορούν να αποτελέσουν τις βάσεις πάνω στις οποίες μπορεί να οικοδομηθεί ένα σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με την έρευνα της E.O.K.E. (2007) ο επιχειρηματικό ιστός των χωρών της Μεσογείου χαρακτηρίζεται από εταιρείες μικρού μεγέθους, οι οποίες είναι

υπεύθυνες για το μεγαλύτερο μέρος των θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται είτε επίσημα είτε ανεπίσημα. Μάλιστα, αναφέρει ότι το 90% των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη Μεσόγειο απασχολούν από 1 έως 40 εργαζόμενους, οι οποίες δημιουργούν το 30% με 50% της προστιθέμενης αξίας των οικονομιών τους και γενικότερα απασχολούν το 60 - 70% του απασχολούμενου προσωπικού της εκάστοτε περιοχής.

Μάλιστα, η έρευνα καταλήγει στο ότι το σημαντικά ελαττωμένο επίπεδο άμεσων ξένων επενδύσεων δείχνει ότι η ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος συνεχίζει να φανερώνει δείγματα ανεπάρκειας στο σύνολο των χωρών της Μεσογείου. Οι σημαντικότεροι παράγοντες που δρουν αρνητικά στο επενδυτικό κλίμα είναι η ύπαρξη μιας υπερβολικής γραφειοκρατία και ρυθμιστικής πίεσης, η έλλειψη διαφάνειας και η περιπλοκότητα του νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου. Όλα τα παραπάνω δύναται να ενισχύσουν τη διαφθορά, αυξάνοντας ταυτόχρονα το επιχειρηματικό κόστος (<http://www.eesc.europa.eu/>).

1.3.5. Οι υποδομές μεταφορών, ενέργειας και τηλεπικοινωνιών

Η ύπαρξη των κατάλληλων υποδομών μεταφοράς, ενέργειας και τηλεπικοινωνιών είναι η κύρια προϋπόθεση για να μπορούν οι επιχειρήσεις να ελαττώνουν το συναλλαγματικό τους κόστος, αυξάνοντας τις συναλλαγές των χωρών της Μεσογείου, ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα ανά περιοχή. Βασικό στοιχείο θα πρέπει να αποτελέσει και η ανάπτυξη των μεταφορών τόσο μέσω των θαλάσσιων μεταφορών όσο και μέσω των σιδηροδρομικών γραμμών. Οι χώρες της Μεσογείου έχουν ένα σημαντικό πλεονέκτημα, καθώς μέσω των μεγάλων λιμανιών που διαθέτουν μπορούν να μεταφέρουν στις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες εμπορεύματα με χαμηλό κόστος τόσο μέσω των αυτοκινητοδρόμων όσο και με την σιδηροδρομική σύνδεση.

Η μεγάλη ανάπτυξη του διαδικτύου έχει αλλάξει τις ισορροπίες στο τομέα των τηλεπικοινωνιών, καθώς αυτές έχουν γίνει πιο γρήγορες και με χαμηλότερο κόστος. Αυτό έχει βοηθήσει τις επιχειρήσεις των χωρών αυτών να μπορούν να διευρύνουν την προσφορά των προϊόντων τους σε μεγαλύτερες και περισσότερες αγορές. Επίσης, όσο αφορά την ενέργεια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της «Πράσινης Βίβλου» δημιούργησε ένα κοινό πλαίσιο για το κλάδο της ενέργειας, μέσα σε ένα περιβάλλον που το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο κυμαίνονταν σε αρκετά υψηλά επίπεδα.

Μάλιστα, επισημαίνονταν η ανάγκη επίτευξης μιας σφαιρικής συμφωνίας για την ανάπτυξη μιας συνεκτικής εξωτερικής ενεργειακής πολιτικής, ενισχύοντας την αγορά με την συνεργασία με τις κοντινότερες χώρες, δημιουργώντας έτσι ένα σταθερό πλαίσιο και μια διαφανή αγορά που θα δώσει ώθηση στις επενδύσεις και στην ανάπτυξη των χωρών (<http://www.eesc.europa.eu/>).

1.3.6. Η κοινωνία της πληροφορίας και το ψηφιακό χάσμα

Ο εκσυγχρονισμός των οικονομιών και η μείωση των αναπτυξιακών διαφορών έχει πραγματοποιηθεί μέσα από την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας δίνοντας μεγαλύτερη πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες. Τα εισοδηματικά επίπεδα και η ανάπτυξη της οικονομίας μιας χώρας αλληλοεξαρτώνται με την πρόσβαση και την διάδοση των νέων τεχνολογιών. Όλα τα παραπάνω βοηθούν τις χώρες να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα τους τόσο σε περιφερειακό επίπεδο όσο και σε παγκόσμιο.

1.3.7. Το ανθρώπινο δυναμικό και η κατάρτισή του

Το ανθρώπινο δυναμικό και η κατάρτισή του παίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των χωρών αλλά και των εταιρειών καθώς το εξειδικευμένο προσωπικό συμβάλλει στην αύξηση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας των επιχειρήσεων. Έτσι, λοιπόν η ενίσχυση της γνώσης θα πρέπει να είναι ο στόχος της κάθε χώρας που επιθυμεί να ενισχύσει το κοινωνικό και το οικονομικό επίπεδο των πολιτών του. Γι' αυτό εάν ένα κράτος θέλει να ενισχύσει το ανθρώπινο δυναμικό του τότε θα πρέπει να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες για την παροχή εξειδικευμένων γνώσεων και η δημιουργία σύγχρονων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και συστημάτων, το οποίο θα συνδέεται και θα συνεργάζεται με το επιχειρηματικό περιβάλλον της χώρας.

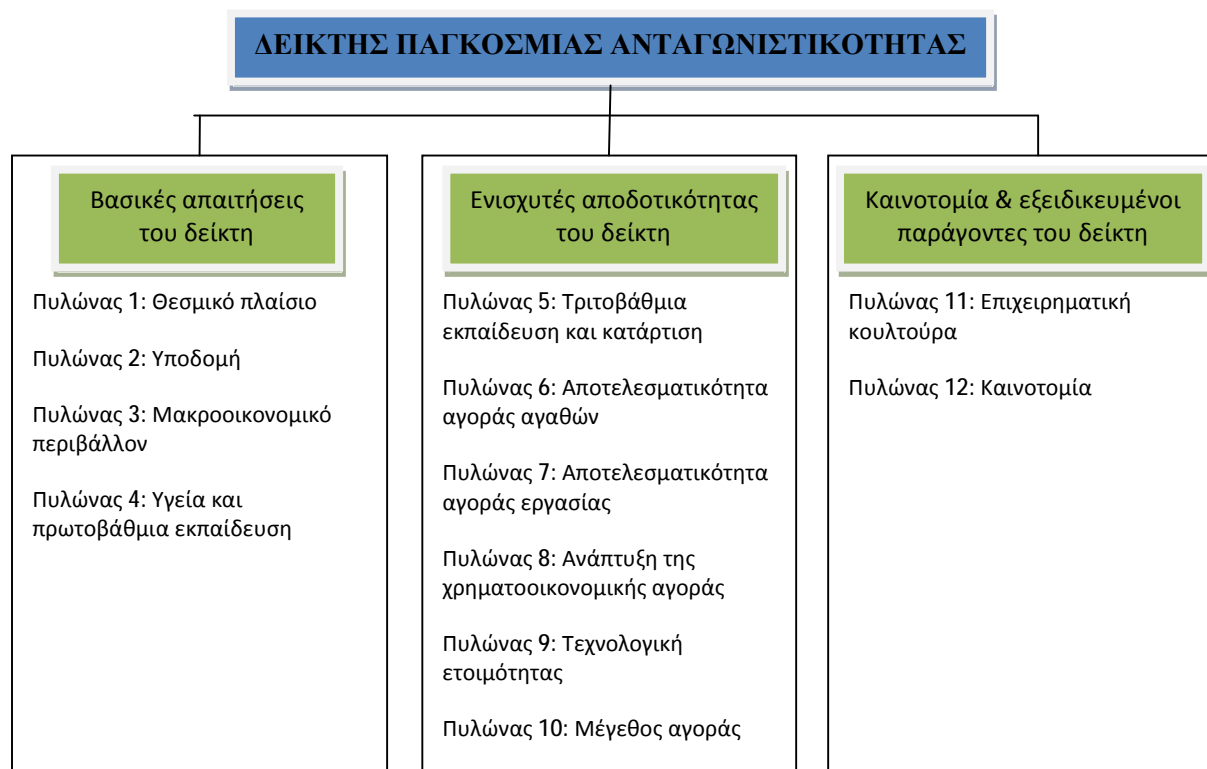
1.4. Δείκτες μέτρησης της ανταγωνιστικότητας

Στο συγκεκριμένο μέρος της εργασίας θα παρουσιάσουμε τον δείκτη μέτρησης ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index - GCI) όπως αυτός προκύπτει μέσα από την έκθεση του World Economic Forum (2015), που ορίζει την ανταγωνιστικότητα ως ένα σύνολο θεσμών, πολιτικών και παραγόντων οι οποίοι

καθορίζουν το επίπεδο παραγωγικότητας μιας οικονομίας, η οποία με την σειρά του καθορίζει το επίπεδο ευημερίας που μπορεί μια χώρα να κερδίσει.

Η GCI συνδυάζει 114 δείκτες όπου η έννοια χρησιμοποίησής τους έχει σημασία για την παραγωγικότητα. Οι δείκτες αυτοί ομαδοποιούνται σε 12 πυλώνες (Σχήμα 2): τα θεσμικά όργανα, οι υποδομές, το μακροοικονομικό περιβάλλον, την υγεία και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την κατάρτιση, των αποτελεσματικότητα της αγοράς των αγαθών, την αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας, την ανάπτυξη της χρηματοοικονομικής αγοράς, την τεχνολογική ετοιμότητα, το μέγεθος της αγοράς, την επιχειρηματική κουλτούρα και την καινοτομία. Αυτά με τη σειρά τους οργανώνονται σε τρεις επιμέρους δείκτες, σύμφωνα με τρία βασικά στάδια της ανάπτυξης: τις βασικές απαιτήσεις, τους ενισχυτές απόδοσης και την καινοτομία και εξειδικευμένους παράγοντες. Οι τρεις επιμέρους δείκτες επιδρούν με διαφορετικό βάρος για τον υπολογισμό του συνολικού δείκτη, ανάλογα με το στάδιο της ανάπτυξης της κάθε οικονομίας, όπως προσεγγίζεται από το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της και το μερίδιο των εξαγωγών που αντιπροσωπεύεται από τις πρώτες ύλες (www.weforum.org).

Σχήμα 2: Ανάλυση του Δείκτη της Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας

Πηγή: www.weforum.org

Τα στοιχεία για να υπολογιστεί ο δείκτης μέτρησης της ανταγωνιστικότητας προέρχονται από στατιστικά στοιχεία που έχουν παραχθεί από διεθνώς αναγνωρισμένους οργανισμούς, όπως είναι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, από τον εκπαιδευτικό, επιστημονικό και πολιτιστικό οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών και από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (www.weforum.org).

Βέβαια κάθε πυλώνας του επιμέρους δείκτη ενσωματώνει αρκετά δεδομένα από εξειδικευμένους παράγοντες. Αναλυτικότερα, ο πρώτος πυλώνας εμπεριέχει δεδομένα από τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, η απόκλιση των δημοσίων πόρων, η εμπιστοσύνη των πολιτών στους πολιτικούς, οι παράνομες πληρωμές και οι δωροδοκίες, η δικαστική ανεξαρτησία, η ευνοιοκρατία στις αποφάσεις των κυβερνητικών αξιωματούχων, οι σπατάλες των κρατικών δαπανών, η επιβάρυνση των κρατικών ρυθμίσεων, το επιχειρηματικό κόστος από την βία και την εγκληματικότητα κ.ά.

Ο δεύτερος πυλώνας που αναφέρεται στην υποδομή, εμπεριέχει δεδομένα από παράγοντες που είναι η ποιότητα της συνολικής υποδομής, η ποιότητα του οδικού δικτύου, η ποιότητα των υποδομών του σιδηροδρόμου, των λιμανιών και των αεροδρομίων, η ποιότητα της παροχής της ηλεκτρονικής ενέργειας, η κινητή και η σταθερή τηλεφωνία.

Όσο αφορά για τον τρίτο πυλώνα, που είναι το μακροοικονομικό περιβάλλον εμπεριέχει μετρήσεις από παράγοντες, όπως είναι η ισορροπία του κρατικού προϋπολογισμού, οι ακαθάριστες εθνικές αποταμιεύσεις, ο πληθωρισμός, το κυβερνητικό χρέος και από την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας.

Ο τέταρτος πυλώνας ενσωματώνει στοιχεία που έχουν σχέση με την υγεία και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, όπως είναι οι επιπτώσεις της μαλάριας και της φυματίωσης και το επιχειρηματικό αντίκτυπο από την εμφάνισή τους, η εξάπλωση του HIV και οι επιχειρηματικές επιπτώσεις που έχει δημιουργήσει, η βρεφική θνησιμότητα, το προσδόκιμο ζωής, η ποιότητα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και το ποσοστό εγγραφής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Ο πέμπτος πυλώνας που αναφέρετε στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην κατάρτιση εμπεριέχει δείκτες από το ποσοστό συμμετοχής στην δευτεροβάθμια και στη τριτοβάθμια εκπαίδευση, από την ποιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, από την

ποιότητα των μαθηματικών και της επιστήμης της εκπαίδευσης, από την ποιότητα της σχολικής διοίκησης, από την πρόσβαση του internet στα σχολεία, από την διαθεσιμότητα σε τοπικό επίπεδο για εξειδικευμένες μορφές εκπαίδευσης και από την εκπαίδευση του προσωπικού.

Ο έκτος πυλώνας που έχει να κάνει με την αποτελεσματικότητα της αγοράς των αγαθών έχει μετρήσεις από παράγοντες που είναι η ένταση του τοπικού ανταγωνισμού, από την έκταση της δεσπόζουσας θέσης στην αγορά, στην αποτελεσματικότητα της αντιμονοπωλιακής πολιτικής, από την επίδραση της φορολογίας και των φορολογικών συντελεστών στα κίνητρα για επενδύσεις, από το κόστος της αγροτικής πολιτικής, από το χρόνο που χρειάζεται για να λειτουργήσει μια επιχείρηση, από τις εισαγωγές ως ποσοστό του Α.Ε.Π. κ.ά.

Ο έβδομος πυλώνας που δηλώνει την αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας έχει δεδομένα από την συνεργασία των εργοδοτών-εργατών, από την ευελιξία στον καθορισμό των μισθών, από το κόστος των απολύσεων, από την επίδραση της φορολογίας ως κίνητρο για εργασία, από το μισθό και την παραγωγικότητα, από την εξάρτηση της επαγγελματικής διαχείρισης, από την ικανότητα της χώρας να διατηρήσει και να προσελκύσει τα talenta και από την συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό.

Ο όγδοος πυλώνας που έχει σχέση με την ανάπτυξη της χρηματοοικονομικής αγοράς ενσωματώνει δεδομένα από την διαθεσιμότητα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, από την προσιτότητα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, από την χρηματοδότηση μέσω της τοπικής αγοράς μετοχών, από την ευκολία πρόσβαση σε δάνεια, από τη διαθεσιμότητα κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου, από την ευρωστία των τραπεζών, από τον κανονισμό του χρηματιστηρίου και από το δείκτη των νομικών δικαιωμάτων.

Ο ένατος πυλώνας που μιλάει για την τεχνολογική ετοιμότητα χρησιμοποιεί δεδομένα από την διαθεσιμότητα σε τελευταίες τεχνολογίες, από την απορρόφηση της τεχνολογίας σε επίπεδο επιχείρησης, από τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και την μεταφορά τεχνολογίας, από την χρησιμοποίηση του internet, τις συνδρομές και το εύρος δικτύου σε σταθερό ευρυζωνικό internet και από τις συνδρομές σε κινητή τηλεφωνία.

Ο δέκατος πυλώνας που συνδέεται με το μέγεθος της αγοράς έχει στοιχεία από το δείκτη του μεγέθους της εγχώριας αγοράς, από το δείκτη μεγέθους της ξένης αγοράς, από το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν και από την συμμετοχή των εξαγωγών στο Α.Ε.Π.

Ο εντέκατος πυλώνας έχει να κάνει με την επιχειρηματική κουλτούρα εμπεριέχει δεδομένα από τη τοπική προμηθευτική ποσότητα και ποιότητα, την αναπτυξιακή κατάσταση των συνεταιρισμών, τη φύση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, το εύρος της αλυσίδας αξιών, τον έλεγχο της διεθνούς διανομής, τη πολυπλοκότητα της διαδικασίας παραγωγής και την έκταση του marketing.

Ο δωδέκατος πυλώνας που σχετίζεται με την καινοτομία έχει δείκτες που αναφέρονται στην ικανότητα για καινοτομία, στην ποιότητα των ερευνητικών επιστημονικών ιδρυμάτων, από το κόστος των επιχειρήσεων σε Έρευνα & Ανάπτυξη, τη συνεργασία των πανεπιστημίων - βιομηχανιών στην E&A, στις κρατικές προμήθειες από προϊόντα προηγμένης τεχνολογίας, τη διαθεσιμότητα σε επιστήμονες και μηχανικούς και στις αιτήσεις καινοτομία σε τεχνολογικά προϊόντα.

Κεφάλαιο 2^ο Οι επενδύσεις στην Ελλάδα

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα παρουσιάσουμε το πλαίσιο του επενδυτικού σχεδίου του νέου αναπτυξιακού πλαισίου που θέλει να προσδώσει η Ελληνική Κυβέρνηση και συγκεκριμένα το Υπουργείο Ανάπτυξης μέσα από το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014 - 2020. Τα προγράμματα που συμμετέχουν στο νέο αυτό πλαίσιο είναι επτά (7) τομεακά και δεκατρία (13) περιφερειακά.

Το ΕΣΠΑ 2014 - 2020 έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει όλες τις διαρθρωτικές αδυναμίες της χώρας που οδήγησαν τόσο στην εμφάνιση όσο και στην επιμήκυνση της οικονομικής κρίσης και της ύφεσης που μαστίζει την ελληνική οικονομία, αλλά και των προβλημάτων, οικονομικών και κοινωνικών, που δημιουργήθηκαν. Μέσα από την προώθηση του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 στοχεύετε η ολοκλήρωση των εθνικών στόχων απέναντι στη Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» που έχει ως στόχο την προαγωγή μιας ανάπτυξης (<https://www.espa.gr>):

- Έξυπνης, με αποτελεσματικές επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία
- Βιώσιμης, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα
- Χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας

Το αναπτυξιακό όραμα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 έχει ως στόχο «την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας με αναδιοργάνωση και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας, το οποίο θα επιτευχθεί μέσα από τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, που θα στηρίζονται στην εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα πάντα με γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής βασιζόμενη στις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης» (<https://www.espa.gr>).

2.1. Ποιοι είναι οι επενδυτικοί τομείς που θέλει να ενισχύσει το Ελληνικό κράτος

Οι χρηματοδοτικές προτεραιότητες που έχει θέσει το ΕΣΠΑ 2014 - 2020 έχει να κάνει με τους παρακάτω στόχους (<https://www.espa.gr>):

- Ø Την ενίσχυση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων, τη μετάβαση τους σε μια πιο ποιοτική επιχειρηματικότητα βασισμένη στην καινοτομία και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας
- Ø Την ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού και την ενεργό κοινωνική ενσωμάτωση
- Ø Την προστασία του περιβάλλοντος και την μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον
- Ø Την ανάπτυξη, εκσυγχρονισμό και ολοκλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη
- Ø Την βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης

Βασικό ρόλο στην επίτευξη του αναπτυξιακού σχεδιασμού για την περίοδο 2014 - 2020 είναι η δημιουργία των εθνικών και των περιφερειακών Στρατηγικών Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση. Το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα αναπτυχθούν οι στρατηγικές αυτές, ώστε η χώρα και οι περιφέρειες της να εντοπίσουν τις επαγγελματικές δραστηριότητες, οι οποίες θα παρουσιάζουν ή θα μπορούν να οικοδομήσουν ορισμένα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα πάνω στα οποία θα επικεντρώσουν τους διαθέσιμους πόρους και της προσπάθειες ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη σημαντικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων. Οι κλάδοι που έχουν προσδιοριστεί ώστε να δοθεί προτεραιότητα σε εθνικό επίπεδο και πρόκειται να έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή στην οικονομική μεγέθυνση είναι οι ακόλουθοι (<https://www.espa.gr>):

- ✓ Αγρο-διατροφή
- ✓ Υγεία - φάρμακα
- ✓ Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- ✓ Ενέργεια
- ✓ Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
- ✓ Μεταφορές
- ✓ Υλικά - κατασκευές
- ✓ Τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργικές βιομηχανίες

Ένα ακόμα χαρακτηριστικό του αναπτυξιακού σχεδιασμού αποτελούν οι **Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις**. Αφορά εργαλεία ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε περιοχές που εμφανίζουν συγκεκριμένα προβλήματα ή διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δεξιότητες. Στα συγκεκριμένα προγράμματα το πλαίσιο είναι η υλοποίηση συνδυασμένων επενδύσεων, οι οποίες χρηματοδοτούνται από περισσότερα του ενός Ταμεία, που στοχεύουν στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων ή την πλήρη αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων μιας περιοχής.

2.1.1. Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Τα Τομεακά Επιχειρησιακά προγράμματα έχουν να κάνουν με την οικονομική ενίσχυση συγκεκριμένων τομέων της οικονομίας. Βάσει του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014 - 2020 είναι τα εξής:

- i. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
- ii. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»
- iii. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού - Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
- iv. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα»
- v. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια»
- vi. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη σε εθνικό επίπεδο»
- vii. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»

2.1.2. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014 - 2020 εμπεριέχει 13 πολυτομεακά και πολυταμειακά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, κάθε ένα για τις 13 ελληνικές περιφέρειες. Κάθε ξεχωριστό περιφερειακό πρόγραμμα εμπεριέχει έργα και δράσεις που αξιοποιεί τα τοπικά πλεονεκτήματα και χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) (<https://www.espa.gr>). Αυτά είναι τα εξής:

Û ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

- Û ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας
- Û ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας
- Û ΠΕΠ Ηπείρου
- Û ΠΕΠ Θεσσαλίας
- Û ΠΕΠ Ιονίων Νήσων
- Û ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας
- Û ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας
- Û ΠΕΠ Αττικής
- Û ΠΕΠ Πελοποννήσου
- Û ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου
- Û ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου
- Û ΠΕΠ Κρήτης

Το κοινό χαρακτηριστικό όλων των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων είναι η ενίσχυση της δυνατότητας των περιφερειακών και τοπικών αρχών εφαρμόζοντας ένα πλήρες φάσμα δράσεων που αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των κύριων στόχων του ΕΣΠΑ 2014 - 2020.

2.2. Ποιο το νομικό πλαίσιο

Το νομικό πλαίσιο που καλύπτει τα δεδομένα που υποβάλουν οι επενδυτές στο υπουργείο Οικονομίας Ανάπτυξης & Τουρισμού στα πλαίσια των υπηρεσιών που προσφέρουν τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 υπόκεινται στην Προστασία Προσωπικών Δεδομένων. Η συλλογή και η χρήση των δεδομένων γίνεται μέσω της ιστοσελίδας www.espa.gr, όταν ο χρήστης εγγραφεί στις υπηρεσίες του. Η ιστοσελίδα χρησιμοποιεί τα προσωπικά δεδομένων των χρηστών/επισκεπτών για να μπορεί να παρέχει την ενημερωτική υποστήριξη που χρειάζονται οι χρήστες, ώστε να επιλέγουν το περιεχόμενο που τους ενδιαφέρει και είναι συναφές με τις γενικές τους προτιμήσεις.

Όλοι οι όροι και οι προϋποθέσεις χρήσης της δικτυακής πύλης, καθώς και οποιαδήποτε τροποποίησή τους, καθορίζονται και συμπληρώνονται από το ελληνικό δίκαιο, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των γενικότερων διεθνών συνθηκών. Η διαχείριση και η προστασία των προσωπικών δεδομένων του επισκέπτη - χρήστη των υπηρεσιών του www.espa.gr ενδέχεται να υποστεί κάποιες τροποποιήσεις στους

όρους του παρόντος τμήματος, βασιζόμενοι στις σχετικές διατάξεις του ελληνικού νομοθετικού πλαισίου. Οι παρόντες όροι σχηματίζονται έχοντας υπόψη από την μία πλευρά την ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και ειδικότερα του Διαδικτύου και από την άλλη του υπάρχοντος -αν και μη πλήρως ανεπτυγμένου- πλέγματος νομικών ρυθμίσεων σχετικά με τα ζητήματα αυτά. Στο συγκεκριμένο πλαίσιο, οποιαδήποτε σχετιζόμενη ενδεχομένως ρύθμιση, θα αποτελέσει αντικείμενο του παρόντος τμήματος. Γενικότερα, το www.espa.gr έχει το δικαίωμα της αλλαγής των όρων προστασίας που σχετίζονται με χρήση των προσωπικών δεδομένων εφόσον ενημερώσουν τους επισκέπτες - χρήστες, κινούμενο μέσα στο υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο. Στην περίπτωση που κάποιος επισκέπτης - χρήστης δεν συναινεί με τους όρους προστασίας των προσωπικών δεδομένων που προβλέπονται στο παρόν, έχει το δικαίωμα να μη χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του ΕΣΠΑ και της ιστοσελίδας του.

2.2.1. Το νομοθετικό και το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση των δράσεων

Η νομική βάση πάνω στην οποία προκηρύσσονται οι δράσεις που αφορούν την υλοποίηση των επενδυτικών προγραμμάτων μέσω του ΕΣΠΑ 2014 2020 είναι η εξής (www.espa.gr):

- Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014 -2020, αρ. απόφασης C(2014)3542 final/23.05.2014.
- Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την κατάργηση του υπ' αρ. 1080/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ, 1083/2006.

- ü Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του υπ. Αρ. 1081/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου.
- ü Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis).
- ü Η Απόφαση Ε.Ε. με αριθμό. C(2014)10162 final/18.12.2014 που αφορά την έγκριση του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».
- ü Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ.821/2014 της Επιτροπής της 28^{ης} Ιουλίου 2014, για το καθορισμό κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για ότι αφορά τις λεπτομέρειες για την μεταβίβαση και διαχείριση των συνεισφορών των προγραμμάτων, για την υποβολή εκθέσεων σε σχέση με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις πράξεις και το σύστημα καταγραφής και αποθήκευσης των δεδομένων.
- ü Ο Νόμος 4314/2014 (Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014 - 2020) (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014).
- ü Η Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης, και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα ΕΣΠΑ 2014 - 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014 - 2020 από αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς - Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015).
- ü Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6^{ης} Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
- ü Η Υ.Α. με Α.Π. 3357/ΕΥΣ/1338/27.01.2011 «Στοιχεία συστήματος για τον έλεγχο σώρευσης κρατικών ενισχύσεων», όπως ισχύει.
- ü Το με Α.Π. 12078/ΕΥΘΥ/1150/25.11.2015 έγγραφο της ΕΥΘΥ με θέμα «Περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για τα ΕΠ του ΕΣΠΑ

2014 - 2020 που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΑ στο πλαίσιο του Στόχου: Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση».

- ὕ Το με Α.Π. 4843/119432/03.11.2015 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων με θέμα: «Κριτήριο Διαχωρισμού».
- ὕ Το δελτίο εξειδίκευσης του προγράμματος όπως εγκρίθηκε στην 1^η συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠΑΝΕΚ στις 25/06/2015.
- ὕ Α.Π. Αριθμ. 126829 / ΕΥΘΥ 1217/21-12-2015 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β 2784) με θέμα «Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και Διαδικασίες Ανάκτησης Αχρεωστήτως ή Παρανόμως Καταβληθέντων Ποσών από Πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την Υλοποίηση Προγραμμάτων Συγχρηματοδοτούμενων στο Πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, Σύμφωνα με το ΑΡ. 22 ΤΟΥ Ν. 4314/2014».
- ὕ Το με Α.Π. 10306/ΕΥΚΕ 663/29.01.2016 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΥΚΕ) με θέμα: «Έκφραση γνώμης για Οδηγούς δράσεων κρατικών ενισχύσεων του ΕΠΑΝΕΚ».

Σημειώνεται επίσης, ότι οι επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στο προγράμματα οφείλουν να λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του συμβουλίου, της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1083/2006.

Επιπλέον ισχύουν ορισμένες επιμέρους διατάξεις, όπως είναι η Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ που ορίζει ότι:

- Ø Στην κατηγορία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), ως μικρή επιχείρηση ορίζεται εκείνη που απασχολεί λιγότερους από πενήντα εργαζομένους και ο κύκλος εργασιών της ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.
- Ø Ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία που απασχολεί λιγότερο από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.

Το κράτος έχει την δυνατότητα να αναστείλει την χορήγηση νέας ενίσχυσης σε δικαιούχο, που εκκρεμεί εις βάρος του εκτέλεση προηγούμενης απόφαση για ανάκτηση. Επομένως, αφενός η χορηγούσα αρχή κάθε φορά που προκύπτει η χορήγηση νέας ενίσχυσης σε μια επιχείρηση πρέπει να ελέγχει εάν εκκρεμεί εις βάρος της ανάκτηση προηγούμενης ενίσχυσης, αφετέρου η αιτούμενη ενίσχυση της επιχείρησης πρέπει να δηλώνεται από την ίδια μέσω υπεύθυνης δήλωσης, εάν εκκρεμεί εις βάρος της κάποια διαδικασία ανάκτησης,

Είναι υποχρεωτική η τήρηση των απαιτήσεων δημοσιότητας, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 115, 117 στο Παράρτημα XII του ΕΕ1303/2014 και του Κεφαλαίου II του ΕΕ 821/2014, καθώς και στον Επικοινωνιακό Οδηγό για το ΕΣΠΑ 2014 - 2020.

2.2.2. Βασικοί όροι συμμετοχής σε επενδυτικά προγράμματα

Εκτός ορισμένων κριτηρίων που απαιτούνται ξεχωριστά για κάθε πρόγραμμα λόγω της διαφορετικής κατεύθυνσης και προσέγγισης που έχει το καθένα στην ευρύτερη οικονομία, υπάρχουν μερικά κριτήρια που είναι κοινά για όλα τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020. Αυτά είναι τα ακόλουθα (www.espa.gr):

1. Όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα να έχουν αριθμό φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ).
2. Κάθε επιλέξιμο φυσικό ή/και νομικό πρόσωπο να συμμετέχει στην υποβολή μίας και μόνο αίτησης χρηματοδότησης επιχειρησιακού σχεδίου (είτε αυτοτελώς είτε ως εταίρος).
3. Να δραστηριοποιούνται επαγγελματικά σε δραστηριότητα συναφή με την ειδικότητα τους και με την κατεύθυνση που έχει το κάθε πρόγραμμα συστήνοντας αποκλειστικά μία εταιρεία που θα έχει τις ακόλουθες επιχειρηματικές μορφές: Ατομική Επιχείρηση, Ομόρρυθμη Εταιρεία, Ετερόρρυθμη Εταιρεία, Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση ή Συνεταιρισμό και Ανώνυμη Εταιρεία. Στα επαγγέλματα στα οποία επιτρέπεται βάσει ειδικού νομικού πλαισίου η σύσταση νομικού προσώπου συγκεκριμένης μόνο μορφής (π.χ. δικηγορική εταιρεία του Ν. 4038/2012), ο συγκεκριμένος νομικός τύπος δύναται να είναι επιλέξιμο νομικό πρόσωπο για τη Δράση.

4. Η έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας επιτρέπεται μόνο στους επιλέξιμους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (ΚΑΔ 2008), όπως αυτοί ορίζονται στο Παράρτημα ΙΙ από την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και έως την καταληκτική ημερομηνία προσκόμισης των δικαιολογητικών ένταξης που ορίζονται στην απόφαση με τον προσωρινό κατάλογο των δυνητικών δικαιούχων της δράσης έχοντας την υποχρέωση να τους διατηρήσουν σε όλη τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου. Να διαθέτουν αποκλειστικά τους επιλέξιμους ΚΑΔ, σε όλη τη διάρκεια του επιχειρηματικού σχεδίου. Έχουν τη δυνατότητα να διαθέτουν ΚΑΔ του λιανικού και χονδρικού εμπορίου (σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ της πρόσκλησης), ως δευτερεύουσα δραστηριότητα, με την προϋπόθεση ότι η δευτερεύουσα δραστηριότητα είναι απαραίτητη για την άσκηση της κύριας επιλέξιμης δραστηριότητας.
5. Να λειτουργούν με νόμιμο τρόπο εντός της Ελληνικής Επικράτειας.
6. Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει στο παρελθόν η ενιαία επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από αυτή τη Δράση, να μην υπερβαίνει το ποσό των 200.000 ευρώ (ή 100.000 ευρώ για τον τομέα των μεταφορών) μέσα σε μία τριετία (τρέχον ημερολογιακό έτος και τα δύο (2) προηγούμενα) πριν από τον χρόνο χορήγησης του εννόμου δικαιώματος της ενίσχυσης.
7. Να μην έχουν ενταχθεί σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα με την ιδιότητα του ατομικού επιχειρηματία - επιτηδευματία ή του εταίρου σε επιχορηγούμενη εταιρεία, από την 1/1/2012 μέχρι και την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, πλην προγραμμάτων κατάρτισης. Στην περίπτωση που το επιχειρηματικό τους σχέδιο ενταχθεί στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης οφείλουν να προσκομίσουν υπεύθυνη δήλωση που να αναγράφει ότι από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης μέχρι και την ημερομηνία ένταξής τους δεν έχουν ενταχθεί σε άλλα προγράμματα ή/και έγγραφη παραίτησή τους από αίτηση χρηματοδότησής τους από άλλο ΕΠ, εάν αυτή βρίσκεται σε φάση αξιολόγησης. Η αίτηση θα πρέπει να φέρει σφραγίδα γνωστοποίησης από την οικεία Διαχειριστική Αρχή του ΕΠ ή τον αρμόδιο ΕΦ.
8. Δεν επιτρέπονται οι συμπράξεις- ενώσεις ατομικών επιχειρήσεων.

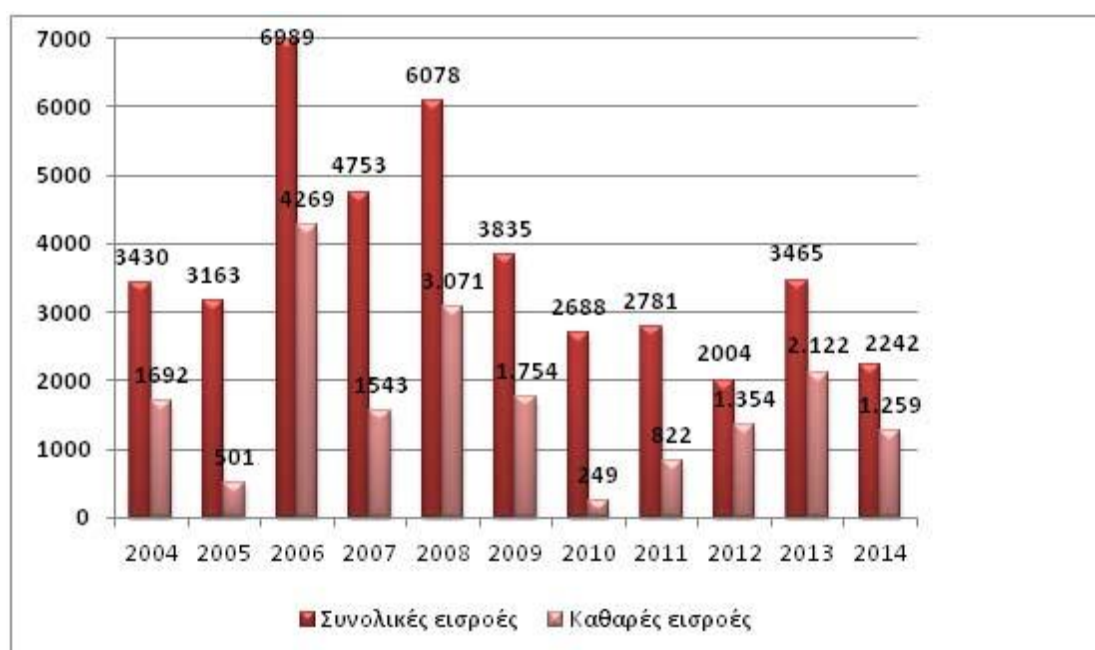
Να σημειώσουμε ότι όλες οι ανωτέρω προϋποθέσεις αλλά και εκείνες που αναφέρονται επιπλέον σε κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα ξεχωριστά αποτελούν απαραίτητα κριτήρια επιλεξιμότητας και συμμετοχής σε οποιαδήποτε δράση. Η μη ικανοποίηση κάθε μίας από τα ανωτέρω αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού του επιχειρηματικού σχεδίου που υποβλήθηκε. Επομένως, η μη ικανοποίηση τους ή η ελλιπής ή η ανύπαρκτη τεκμηρίωση για την ικανοποίηση τους συνιστά λόγο απόρριψης του επιχειρηματικού σχεδίου.

Επιπλέον κάθε πρόγραμμα περιλαμβάνει συγκεκριμένες δαπάνες που είναι επιλέξιμες για να επιχορηγήσει τις επιχειρήσεις και φυσικά ορίζονται

2.3. Οι επενδύσεις στην Ελλάδα

Οι επενδύσεις στην Ελλάδα λόγω της μεγάλης οικονομική ύφεσης, της άστατης πολιτικής κατάστασης που υπήρχε την τελευταία 5ετία, την συνεχή εναλλαγή των φορολογικών νόμων και διατάξεων και της αύξησης της ανεργίας οδήγησαν στην μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων στην ελληνική αγορά. Οι επιδόσεις της χώρας όμως ήταν πολύ ικανοποιητικές κατά το 2014, φτάνοντας οι συνολικές ακαθάριστες εισροές κεφαλαίων στη χώρα ανέρχονταν σε 2,24 δις ευρώ, ενώ οι καθαρές εισροές τα 1,26 δις ευρώ.

Σχήμα 3: Οι εισροές ΞΑΕ στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2004-2014 (εκατομμύρια ευρώ)

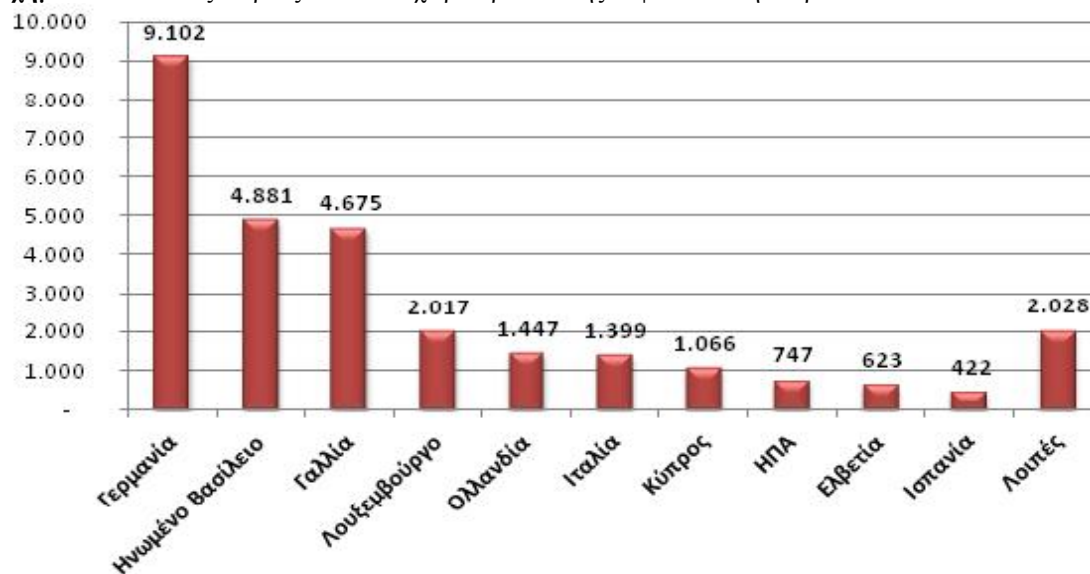
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της περιόδου από το 2004 - 2014 μπορούμε να τα συνοψίσουμε παρακάτω και είναι τα εξής:

- ✚ Το σύνολο των ακαθάριστων εισροών των ξένων επενδυτικών κεφαλαίων, που κατά βάση αντικατοπτρίζουν την πραγματική επίδοση της χώρας στην προσέλκυση επενδύσεων, παρουσίασαν για το 2014 μία μείωση σχετιζόμενες με το 2013, που έφθανε το 35,3%. Παρόλα αυτά, σε σχέση με το 2012 είναι αυξημένες κατά 11.9%.
- ✚ Οι καθαρές εισροές των ξένων επενδυτικών κεφαλαίων οδηγήθηκαν το ίδιο έτος σε μείωση σε σχέση με το 2013, σε ποσοστό που έφτασε το 40,7%, παραμένοντας παρόλα αυτά παρέμειναν σε επίπεδα ίδια με αυτά του 2012.
- ✚ Η διαφορά μεταξύ συνολικών και καθαρών εισροών ΑΞΕ στην Ελλάδα κατά το 2014 αφορούσε κυρίως σε αποπληρωμές εξωτερικών δανείων προς τις μητρικές και σε δεύτερη φάση εκροές κεφαλαίων, ώστε να χρησιμοποιηθούν για εξαγορές και συγχωνεύσεις στο εξωτερικό, από τις ξένες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη χώρα.
- ✚ Η γρήγορη προώθηση μεταρρυθμίσεων και η μείωση των τιμών των παραγωγικών συντελεστών, είχε ως αποτέλεσμα η οικονομική κρίση στη χώρα, να δημιουργήσουν αξιόλογες επενδυτικές ευκαιρίες. Η αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας αλλά και του πλούσιου φυσικού πλούτου (πετρέλαιο, φυσικό αέριο) αναμένεται να ενισχύσουν το επενδυτικό ενδιαφέρον για την χώρα.
- ✚ Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας (γεωπολιτικά, κλιματολογικά, ιστορικά κλπ.) που ευνοούν τις επενδύσεις σε αρκετούς κλάδους δεν επλήγησαν από την οικονομική κρίση και προσφέρονται για άμεση αξιοποίηση.

Οι χώρες που ανέπτυξαν την δυναμικότερη επενδυτική παρουσία στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, είναι κυρίως αυτές που βρίσκονται στις «κλασικές» χώρες εξαγωγής κεφαλαίου. Οι χώρες αυτές είναι η Γερμανία, η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Λουξεμβούργο και η Ολλανδία, ενώ σημαντική παρουσία έχει η Κύπρος, οι ΗΠΑ και η Ελβετία φτάνοντας σε συνολική αξία τα €28.405,7 εκατ. και

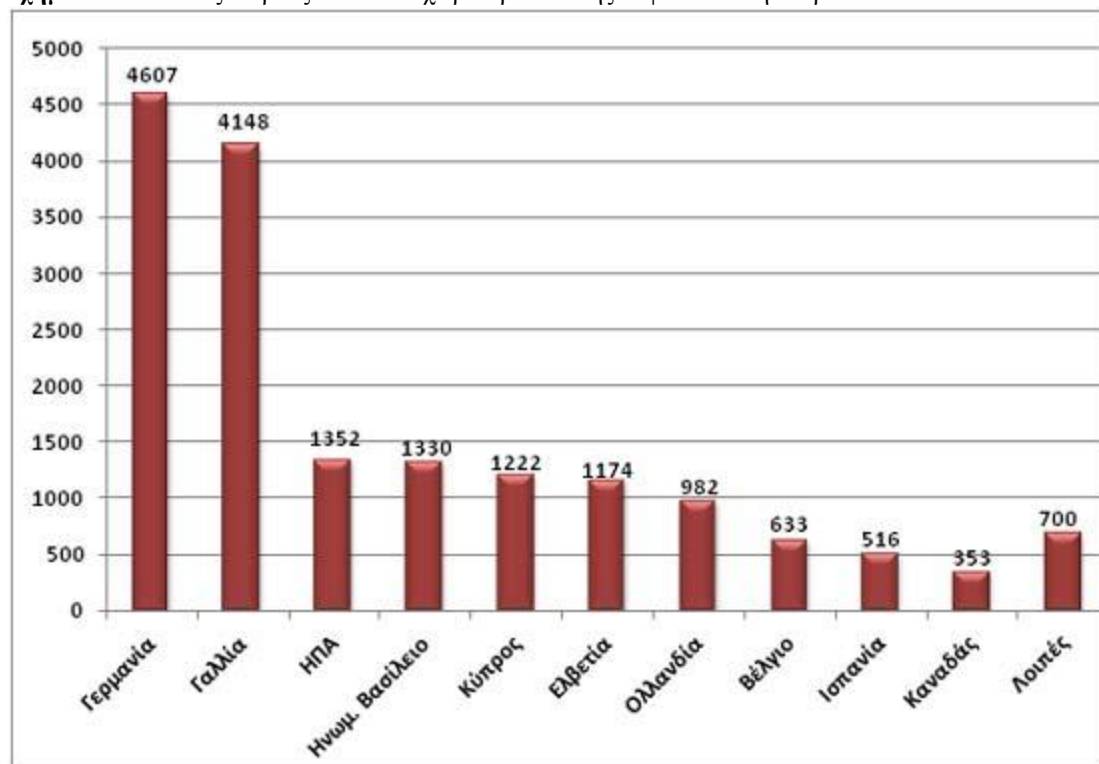
Σχήμα 4: Συνολικές εισροές ΞΑΕ ανά χώρα προέλευσης κεφαλαίων την περίοδο 2003-2008

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

ακολουθεί η εισροή κεφαλαίων κατά την περίοδο 2009 - 2014 φτάνοντας τα €7.016,2 εκατομμύρια.

Σχήμα 5: Συνολικές εισροές ΞΑΕ ανά χώρα προέλευσης κεφαλαίων την περίοδο 2009-2014

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Η επενδυτική δραστηριότητα στην Ελλάδα προέρχεται κατά βάσει από επιχειρήσεις σημαντικών αγορών όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση. Παρατηρούμε ότι υπάρχει μεταβολή στις χώρες που επενδύουν στην Ελλάδα τις δύο ανωτέρω

περιόδους. Η Γερμανία τόσο την περίοδο 2003-2008 όσο και την περίοδο 2009-2014 παραμένει η πρώτη χώρα προέλευσης επενδυτικών κεφαλαίων στην χώρα μας. Όσο αφορά την δεύτερη θέση την πρώτη περίοδο την κατέχει το Ηνωμένο Βασίλειο και την τρίτη θέση η Γαλλία, ενώ για την δεύτερη περίοδο η Γαλλία καταλαμβάνει την δεύτερη θέση και ακολουθούν οι ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Κύπρος και η Ελβετία. Παρατηρείται, επίσης, πως κατά την δεύτερη περίοδο που εξετάζεται, λόγω της οικονομικής κρίσης που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, το συνολικό μέγεθος εισροών ΞΑΕ είναι σημαντικά μικρότερο από αυτό της περιόδου 2003-2008 (μειωμένο κατά 40,1%).

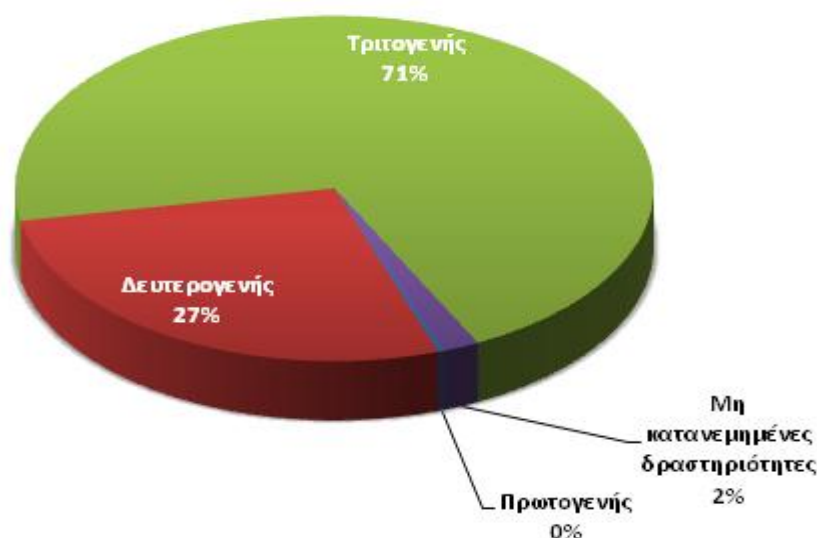
Από την άλλη πλευρά υπάρχουν ευοίωνες προοπτικές στο άμεσο μέλλον για προσέλκυση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων από τη Ρωσία, την Ανατολική Ευρώπη, το Ισραήλ, τις Αραβικές Χώρες και την Ασία, ιδιαίτερα δε την Κίνα, που ενδιαφέρονται κυρίως για τους τομείς της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών, του τουρισμού, των μεταφορών και της εφοδιαστικής αλυσίδας.

2.3.1. Η κατανομή των ξένων επενδύσεων ανά κλάδο

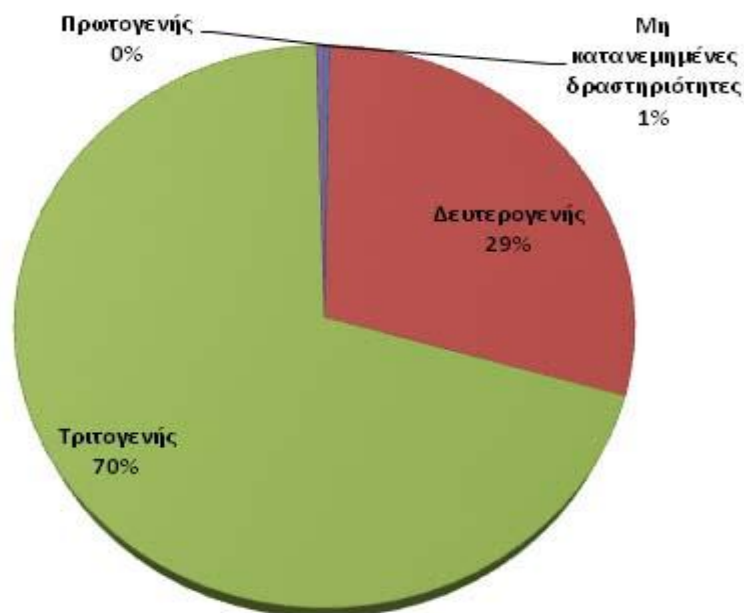
Τα κεφάλαια που εισχώρησαν στην Ελλάδα μέσω των ΞΑΕ επικεντρώνονται τα τελευταία χρόνια (κάτι το οποίο παρατηρούμαι και τις δύο χρονικούς περιόδους) κατά κύριο λόγο στον τριτογενή τομέα και ακολουθεί με σημαντική διαφορά ο δευτερογενής. Η αντίστοιχη διάρθρωση των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων εμφανίζεται από την πλειονότητα των ανεπτυγμένων χωρών.

Σχήμα 6: Οι συνολικές εισροές ΞΑΕ ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για την περίοδο 2003-2014

Περίοδος 2003 - 2008

Περίοδος 2009 - 2014

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Ο συνολικός όγκος των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων για την περίοδο 2003 - 2008 ανέρχεται σε 28.405,7 εκατομμύρια ευρώ, ενώ για την περίοδο 2009 - 2014 ανέρχεται στα 17.016,2 εκατομμύρια ευρώ.

Τα κυριότερα συμπεράσματα που βγήκαν από την συγκεκριμένη έρευνα είναι ότι υπάρχει συγκέντρωση των Ξ.Α.Ε. στο κλάδο των υπηρεσιών. Η εν λόγω τάση ενισχύθηκε βασιζόμενη στην ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ελλάδος, την ανάπτυξη και την εξέλιξη των τηλεπικοινωνιών και την τόνωση του εμπορίου (χονδρικού και λιανικού). Το ποσοστό του δευτερογενούς τομέα είναι σημαντικά χαμηλό σε σχέση με τις δυνατότητες της χώρας, γεγονός που καταδεικνύει σημαντικά επενδυτικά περιθώρια. Γι' αυτό το λόγο μπορεί κάποιος να παρατηρήσει πως στη δεύτερη περίοδο που ερευνάται (2009-2014), το ποσοστό του δευτερογενούς τομέα αυξήθηκε από το 27 σε 29%, και άρα η κρίση αυτής της περιόδου ενίσχυσε τις επενδύσεις στον συγκεκριμένο τομέα και τις μείωσε σε ελάχιστα στον τομέα των υπηρεσιών.

A. Υπηρεσίες

Ο κλάδος των υπηρεσιών αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι του Ελληνικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, καθώς περιλαμβάνει τομείς όπως είναι ο τουρισμός, το εμπόριο, οι τηλεπικοινωνίες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Γι'

αυτό το λόγο το επενδυτικό ενδιαφέρον για τους παραπάνω κλάδους υπηρεσιών την περίοδο 2003 - 2014 ήταν σημαντικά αυξημένο.

Σχήμα 7: Κατανομή των συνολικών εισροών των ΞΑΕ στο τομέα των υπηρεσιών την περίοδο 2003 - 2014

Περίοδος 2003 - 2008

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος
Περίοδος 2009 - 2014

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Κατά την περίοδο 2003 - 2008 ο συνολικός όγκος των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στην χώρα μας έφτασε τα 20.059 εκατομμύρια ευρώ, ενώ για την περίοδο 2009 - 2014 ο όγκος των επενδύσεων μειώθηκε στα 11.927 εκατομμύρια ευρώ, επηρεασμένος κατά πολύ της μακροχρόνιας οικονομικής ύφεσης.

Ορισμένα κύρια χαρακτηριστικά που προέκυψαν είναι ότι οι κλάδοι των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των τηλεπικοινωνιών κατέχουν την μεγαλύτερη πλειοψηφία των επενδυτικών κεφαλαίων και για τις δύο προαναφερόμενες περιόδους. Ωστόσο, την δεύτερη περίοδο συμπεραίνουμε μία αξιόλογη αύξηση των επενδύσεων στο κλάδο των ακινήτων, ο οποίος από το 7% την περίοδο 2003-2008 εκτοξεύτηκε στο 18% την περίοδο 2009-2014, γεγονός που εξηγείται από τη μεγάλη πτώση των τιμών των ακινήτων εξαιτίας της κρίσης, η οποία και δημιούργησε μεγάλες επενδυτικές ευκαιρίες στον κλάδο αυτό.

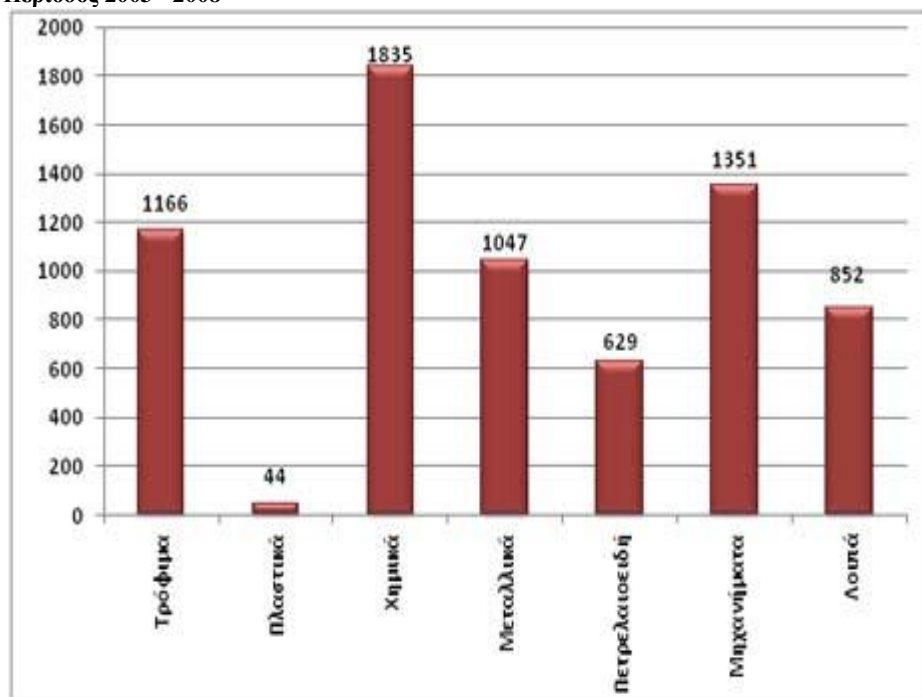
Επιπλέον, επισημαίνονται σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στο τομέα του τουρισμού. Η σημαντικότερη αύξηση το 2014 παρατηρήθηκε στο κλάδο των τηλεπικοινωνιών και του τουρισμού - εστίασης σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

B. Μεταποίηση

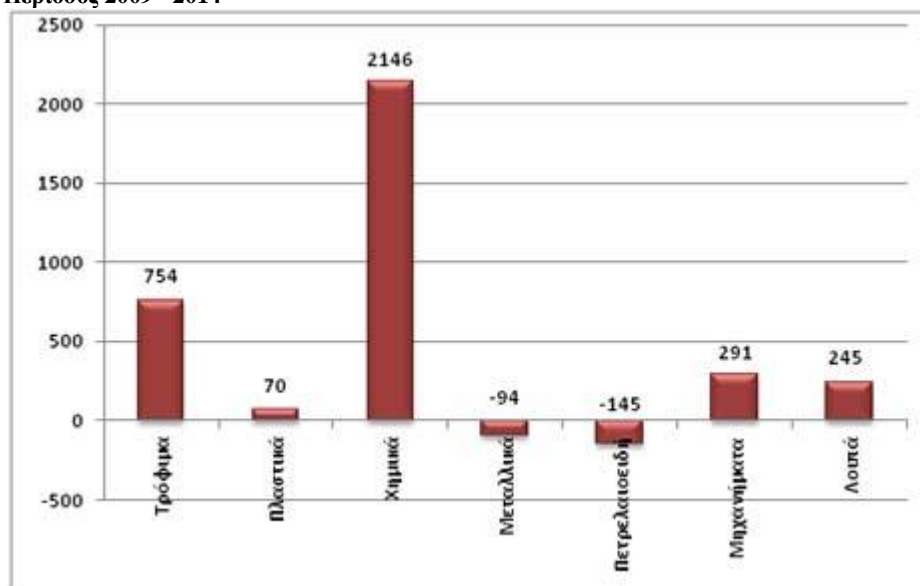
Όσο αφορά τους κλάδους της Μεταποίησης το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον παρατηρείται τόσο κατά την χρονική περίοδο 2003 - 2008 όσο και την χρονική περίοδο 2009 - 2014 και κυρίως εστιάζεται στους τομείς των χημικών, των τροφίμων και των ποτών και των μηχανημάτων.

Σχήμα 8: Κατανομή των συνολικές εισροών των ΞΑΕ στο τομέα της μεταποίησης την περίοδο 2003 - 2014

Περίοδος 2003 - 2008

Περίοδος 2009 - 2014

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Ο όγκος των συναλλαγών για την πρώτη περίοδο 2003 - 2008 έφτασε τα 6.925 εκατομμύρια ευρώ και για την δεύτερη περίοδο 2009 - 2014 μειώθηκε αισθητά φτάνοντας τα 3.267 εκατομμύρια ευρώ.

Τα βασικότερα αποτελέσματα των ανωτέρων δεδομένων είναι ότι Σε σχέση με την περίοδο 2003-2008, παρατηρείται πολύ μεγαλύτερη συγκέντρωση των επενδύσεων κατά την περίοδο 2009-2014 στον κλάδο των χημικών. Καθώς ο κλάδος των διυλιστηρίων μελετάται ξεχωριστά (και μάλιστα κατά τη δεύτερη περίοδο που εξετάζεται έχει αρνητικό πρόσημο), η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο και στην ανάπτυξη του φαρμακευτικού τομέα κατά την τελευταία περίοδο στην Ελλάδα.

Η συγκέντρωση επιχειρηματικής δραστηριότητας στους παραπάνω τομείς ευνοεί από την μία πλευρά την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων (επενδύσεις Greenfield) στην χώρα, και από την άλλη πλευρά μέσω των επενδυτικών συνεργασιών ξένων εταιρειών με ελληνικές επιχειρήσεις για την παραγωγή τελικών αγαθών που θα καλύπτουν τις ανάγκες της εσωτερικής και της διεθνούς αγοράς. Ο κλάδος που εμφάνισε σημαντική αύξηση το 2014 συγκρινόμενο με το προηγούμενο έτος είναι αυτός των χημικών.

Κεφάλαιο 3^ο Ο ρόλος της απασχόλησης στην ανάπτυξη της οικονομίας

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε τις μορφές απασχόλησης και τις εργασιακές σχέσεις που υπάρχουν αυτή την στιγμή στην ελληνική οικονομία. Θα δούμε πως αυτές μπορούν να αποτελέσουν έναν μοχλό ανάπτυξης για την παραγωγική διαδικασία και την αναπτυξιακή στροφή της Ελληνικής οικονομίας μετά από τόσα χρόνια συνεχούς ύφεσης.

3.1. Μια εννοιολογική προσέγγιση των εργασιακών σχέσεων

Η έννοια των εργασιακών σχέσεων χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά κατά την περίοδο της δεκαετίας του 1920 στη Βόρεια Αμερική και στη Μεγάλη Βρετανία. Ο Edwards (2003) αναφέρει το όρο των **εργασιακών σχέσεων** ως «**industrial relations**». Μετέπειτα συνδέθηκε με τις έννοιες της Διοίκησης Προσωπικού και της Διοίκησης Ανθρωπίνων Πόρων. Σε πρώτη φάση οι εργασιακές σχέσεις επικεντρώθηκαν σε συγκεκριμένα τμήματα της οικονομίας. Στη συνέχεια επεκτάθηκαν και στο δημόσιο τομέα αλλά και στο ιδιωτικό τομέα όπως και σ' αυτό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στο επίκεντρο των εργασιακών σχέσεων είναι η απασχόληση των εργαζομένων και συγκεκριμένα όλες οι μορφές της οικονομικής δραστηριότητας μέσα από τις οποίες ο υπάλληλος δουλεύει κάτω από τον έλεγχο του εργοδότη και αμείβεται με κάποιον μισθό ως αντάλλαγμα για τις υπηρεσίες τους.

Η έννοια των εργασιακών σχέσεων εξαιρεί την οικιακή εργασία και επίσης, τους αυτοαπασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες. Οι συμβατικές σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ των αυτοαπασχολούμενων και των πελατών τους δεν λογίζονται ως εργασιακές σχέσεις. Κατά τον Edwards (2003), το σημαντικότερο μέρος είναι η αμειβόμενη εργασία, καθώς αποτελεί την συμφωνία που πραγματοποιείται για την παροχή εργασίας μεταξύ του εργαζόμενου και του εργοδότη. Ο μισθός για τον εργαζόμενο είναι ο κυριότερος παράγοντας για την επιβίωσή του. Παρόλα αυτά, μέσα στον όρο των εργασιακών σχέσεων εμπεριέχονται και άλλες έννοιες, όπως είναι η ευκαιρία για εξέλιξη, η κατάρτιση, η ασφάλεια και η ελευθερία δράσης και έκφρασης (Edwards, 2003)

Την μεγαλύτερη ανάπτυξη οι εργασιακές σχέσεις την είχαν την περίοδο μετά το τέλος τους Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Οι Clarke, Bamber και Lansbury (1998) ερευνώντας την εξέλιξη των εργασιακών σχέσεων το χρονικά διάστημα από το 1960 έως τα τέλη της δεκαετίας του 1990, σε δέκα χώρες, συμπεραίνουν ότι το χρονικό διάστημα μεταξύ του 1960 και του 1980 πραγματοποιήθηκαν οι λιγότερες διαρθρωτικές αλλαγές. Αντίθετα, το διάστημα από το 1980 έως τα τέλη της δεκαετίας του 1990 σημειώθηκαν σημαντικές νομικές μεταρρυθμίσεις σε Βρετανία, Γαλλία, Σουηδία και Αυστραλία, αλλά και αξιόλογες αλλαγές σε Ιταλία και Κορέα. Παρόλο που υπήρχαν σημαντικές αλλαγές στην σχέση μεταξύ των εργοδοτών και των συνδικάτων στο πλαίσιο συστημάτων εργασίας, γεγονός που αντικατοπτρίζει το μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον της εποχής, οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι οι αλλαγές αυτές δεν είναι και τόσο ριζικές.

Οι εργασιακές σχέσεις έχουν αποτελέσει ένα ξεχωριστό κλάδο των κοινωνικών και οικονομικών επιστημών. Το αντικείμενό τους συνίσταται στη μελέτη των παραγόντων που επηρεάζουν και καθορίζουν την εργασιακή συμπεριφορά των ατόμων και των ομάδων μέσα σε ένα σύστημα εξαρτημένης μισθωτής εργασίας. Η έννοια των εργασιακών σχέσεων, αποτελεί κατά πρώτο λόγο, κάθε επίσημη ανεπίσημη σχέση εργασίας ανάμεσα σε εργαζόμενους και εργοδότες (Κατσανέβας, 1996).

Κατά την άποψη του Dunlop (1958) ο όρος εργασιακές σχέσεις εννοούνται οι πολυδιάστατες σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ των εργοδοτών, των μισθωτών, των συνδικαλιστικών οργανισμών και των κρατικών φορέων. Οπότε, οι εργασιακές σχέσεις είναι τριγωνικές μεταξύ των τριών «κοινωνικών εταίρων». Διεθνώς έχει επικρατήσει ο όρος βιομηχανικές σχέσεις (*industrial relation*), καθώς οι σχέσεις εργασίας αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης κατά την περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης. Αντίθετα, η έννοια «εργασιακές σχέσεις» επικράτησε για πρώτη φορά σε μελέτες και αρθρογραφίες τη δεκαετία του 1970. Τελικά, επικράτησε ο όρος **εργασιακές σχέσεις (*labour relations*)** και όχι οι *βιομηχανικές σχέσεις (*industrial relations*)*, επειδή ο τελευταίος αναφέρεται κυρίως στο χώρο της βιομηχανίας και όχι στο γενικότερο εργασιακό τομέα.

Το αντικείμενο έρευνας των εργασιακών σχέσεων, εκτός από τις σχέσεις εργασίας, είναι και θέματα όπως οι μισθοί, τα ημερομίσθια, η απασχόληση, η

ανεργία, οι συλλογικές διαπραγματεύσεις, οι συλλογικές συμβάσεις, οι απεργίες, αλλά και παρεμφερή θέματα όπως είναι οι επιπτώσεις της τεχνολογίας στην απασχόληση, οι εργασιακές σχέσεις και η σύνδεση της με την παραγωγικότητα, κ.ά. (Κατσανέβας, 1996). Ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης των εργασιακών σχέσεων, ήταν η δημιουργία νέων συνθηκών εργασίας, οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα όχι μόνο την βελτίωση της θέσης των εργαζομένων μέσα στην κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα, αλλά και στην θετική εξέλιξη του βιοτικού επιπέδου του ανθρώπου γενικότερα.

3.2. Βασικές όψεις των εργασιακών σχέσεων

Στην συγκεκριμένη ενότητα θα αναλύσουμε μερικές από τις βασικές όψεις που περιλαμβάνονται γενικότερα στην έννοια των εργασιακών σχέσεων. Θα παραθέσουμε τον ρόλο των συνδικάτων στον επηρεασμό των εργασιακών σχέσεων, τις συμβάσεις εργασίας που υπογράφουν οι εργαζόμενοι με τους εργοδότες τους αλλά και πως μετράμε την εργασιακή ικανοποίηση των εργαζομένων μέσα από τις εκάστοτε εργασιακές σχέσεις που υπάρχουν.

3.2.1. Τα συνδικάτα

Ο συνδικαλισμός είναι ένα αναπόσπαστο κοινωνικό και αμυντικό δικαίωμα των εργαζομένων που εμπεριέχει την ελευθερία ίδρυσης συνδικαλιστικής οργάνωσης και συμμετοχής σ' αυτήν ή σε κάποια άλλη. Σκοπός του συνδικαλισμού είναι η προστασία και η προώθηση των εργασιακών και οικονομικών συμφερόντων των εργαζομένων, έχοντας σαν εργαλεία δράσεις τις απεργιακές κινητοποιήσεις και τη υπογραφή των συλλογικών συμβάσεων. Οι φορείς τους κάθε συνδικαλιστικού κινήματος και της ελευθερίας έκφρασης που πρεσβεύουν, είναι οι εργαζόμενοι που έχουν μια σχέση εξαρτημένης εργασίας, καθώς και οι εργοδότες, που απασχολούν προσωπικό κάθε μορφής (<http://el.wikipedia.org/wiki>). Οι συνδικαλιστικοί οργανισμοί σύμφωνα με τον κλασικό ορισμό των Sidney και Beatrice Webb, «αποσκοπούν στην προαγωγή και προάσπιση των συμφερόντων των μελών τους» (Κατσανέβας, 1996).

Τα σωματεία και οι ενώσεις εργαζομένων μπορούν να θεωρηθούν ως μια προσπάθεια βελτίωσης της ικανοποίησης των εργαζομένων μέσω των εργασιακών αλλαγών στο ευρύτερο περιβάλλον αλλά και στους μισθούς. Τα συνδικάτα έχουν

αμφισβητηθεί αρκετές φορές από τους ίδιους τους εργαζομένους, όσο αφορά την αποτελεσματικότητα τους αλλά και τα συμφέροντα που εξυπηρετούν. Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, στις αρχές της δεκαετία του '80, οι συνδικαλιστικές ενώσεις των εργατών έκαναν πίσω στις διαπραγματεύσεις που είχαν με τους εργοδότες. Αυτό είχε αποτέλεσμα ο συνδικαλισμός να δεχτεί ένα ισχυρό πλήγμα. Σύμφωνα, με τον Craft et al., ο αντίκτυπος ήταν μεγάλος, καθώς επέφερε ανασφάλεια, απογοήτευση, καχυποψία, δυσπιστία και οργή των εργαζομένων προς την ηγεσία των συνδικάτων και των συναδέλφων συνδικαλιστών τους. Επιπλέον, δημιουργήθηκε το αίσθημα της ανικανότητας για την αλλαγή της υπάρχουσας κατάστασης μεταξύ των εργατών με αποτέλεσμα η αλληλεγγύη και η εμπιστοσύνη προς τα συνδικάτα να κλονιστεί σε ισχυρό βαθμό (Zisimopoulos et al. 2011).

Τα εργατικά σωματεία είναι κοινωνικοί οργανισμοί που έχουν ως σκοπό την παροχή ατομικών και συλλογικών υπηρεσιών στα μέλη τους. Η αποτελεσματικότητά τους είναι επιτυχής μόνο μέσα από την ισχυρή και μεγάλη συμμετοχή των εργαζομένων. Στην περίπτωση που υπάρχουν κατάλληλες θεσμικές και οικονομικές συνθήκες, ενισχύεται η εργασιακή και κοινωνική ασφάλεια των εργαζομένων. Έτσι, οδηγούμαστε σε μία υψηλή συνδικαλιστική πυκνότητα, δηλαδή το μεγαλύτερο μέρος των εργαζομένων μιας οικονομίας και των επιμέρους κλάδων τους να είναι μέλη σε μια συνδικαλιστική οργάνωση (Βερναρδάκης, κ.ά., 2005).

Ο Serrano (2009), αναφέρει ότι από την πλευρά της οικονομικής θεωρίας, ότι οι εργαζόμενοι θα πρέπει να αποκομίζουν κάποια οφέλη, μέσω των οποίων θα αντισταθμίζεται το ψυχολογικό κόστος, ώστε αυτά τα άτομα να γίνουν μέλη σε ένα εργατικό σωματείο. Τα κίνητρα που ωθούν κάποιον στα παραπάνω είναι είτε αγαθά και υπηρεσίες που έχουν πρόσβαση αποκλειστικά μόνο τα μέλη, (π.χ. η δωρεάν νομική προστασία), είτε η προστασία από την αθέμιτη συμπεριφορά του εργοδότη.

Πολλές φορές οι πολιτικές που υπάρχουν στην αγορά εργασίας, βασίζονται στην απορρύθμιση των γενικότερων εργασιακών σχέσεων και στην εξασθένιση του συστήματος κοινωνικής προστασίας. Όλες αυτές οι συνθήκες, βοηθούν στην αύξηση της ανασφάλειας των εργαζομένων, με αποτέλεσμα να υπάρχουν επιπτώσεις στην εκπροσώπηση των εργαζομένων και στην αμφισβήτηση του συνδικαλιστικού κινήματος. Η ελαχιστοποίηση των εργατών στις συνδικαλιστικές ενώσεις και τα σωματεία, οφείλεται σε αιτίες όπως είναι ο βαθμός απασχόλησης και διασφάλισης

απέναντι στην ανεργία, το επίπεδο εκπροσώπησης των εργαζομένων από τα συνδικάτα και η ενεργή συμμετοχή των εργαζομένων στις απεργίες (Βερναρδάκης, κ.ά., 2005)

Βάσει της επιστημονικής έκθεσης του Παρατηρητηρίου Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων σχετικά με τις εργασιακές σχέσεις για το 2010, του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ (INE) διαπιστώθηκε σημαντική μείωση της συνδικαλιστικής πυκνότητας, παρά την ύπαρξη της οικονομικής κρίσης που διέρχεται η ελληνική οικονομία και των συνεχών μέτρων που καταργούν κατακτήσεις και δικαιώματα των εργαζομένων. Η δημιουργία της ανασφάλειας που προέκυψε ελέω της κρίσης σε συνδυασμό με την αμφισβήτηση των συνδικάτων από τα ίδια τους τα μέλη, για την λειτουργία και τους στόχους που έχουν, εισήγαγε τον συνδικαλισμό σε μια μεγάλη κρίση (<http://www.inegsee.gr>).

3.2.2. Συμβάσεις εργασίας

Τι είναι όμως οι συμβάσεις εργασίας; Η **σύμβαση εργασίας** είναι η συμφωνία που υπάρχει από έναν εργαζόμενο, ο οποίος αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρέχει τις υπηρεσίες του για ορισμένο ή αόριστο χρόνο απέναντι σε ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που καλείται ο εργοδότης, έναντι ενός μηνιαίου μισθού ή ημερομισθίου. Επιπλέον, υπάρχει η **σύμβαση εξαρτημένης εργασίας**, η οποία υπάρχει όταν ο μισθωτός παρέχει την εργασία του με μισθό και υποβάλλεται έναντι του εργοδότη σε νομική εξάρτηση, η οποία εκδηλώνεται με το δικαίωμα του εργοδότη να ασκεί εποπτεία και έλεγχο στην παροχή της εργασίας, χωρίς όμως να είναι απαραίτητη και η συνήθως υπάρχουσα οικονομική εξάρτηση. Επίσης, ο κύριος σκοπός της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας είναι η παροχή εργασίας από τον εργαζόμενο και σ' αυτόν αποβλέπουν οι συμβαλλόμενοι. Τέλος, υπάρχει και η **σύμβαση έργου**, μέσω της οποίας οι συμβαλλόμενοι έχουν ως στόχο την επίτευξη ενός αποτελέσματος. Η λύση της σύμβασης πραγματοποιείται μόλις το έργο ολοκληρωθεί. Η σχέση εργασίας που προκύπτει από την υπογραφή μια τέτοιας σύμβασης, δεν αποτελεί σχέση εξαρτημένης εργασίας και δε περιορίζεται από την εκάστοτε εργατική νομοθεσία (<http://sate.gr/>).

Η οικονομική κρίση που υπήρχε τα τελευταία χρόνια επέφερε την επέκταση των συμβάσεων προσωρινής απασχόλησης και την επέκταση της διάρκειας των συμβάσεων δοκιμής που καταργούνται χωρίς την υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης από τους εργοδότες, με αποτέλεσμα να αποτελούν τα κύρια

χαρακτηριστικά των αγορών σήμερα. Στην Ελλάδα, η εφαρμογή του Μνημονίου έδωσε την δυνατότητα να μην ισχύει η ευνοϊκότερη συλλογική σύμβαση, στην περίπτωση ύπαρξης πολλών συλλογικών συμβάσεων. Παράλληλα, η εθνική γενική συλλογική σύμβαση δεν ισχύει για τον κατώτατο μισθό για νέους κάτω των 25 ετών (Κούζης κ.ά., 2011).

3.3. Τι είναι η απασχόληση

Ως απασχόληση μπορούμε να ορίσουμε την μισθωτή εργασία, η οποία συμφωνείται μεταξύ του εργαζόμενου και του εργοδότη με την σύνταξη και την υπογραφή της εργασιακής σύμβασης. Το εκάστοτε εργατικό δίκαιο που επικρατεί σε κάθε χώρα προσδιορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δύο μερών και τις σχέσεις που θα έχουν. Επίσης, ορίζει τους κανόνες ασφαλείας και υγιεινής που θα πρέπει να παρέχεται στον χώρο εργασίας, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες για την ανάπτυξη των εκάστοτε συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Για να μπορούμε να υπολογίσουμε το ποσοστό απασχόλησης μιας χώρας, πρέπει να διαιρέσουμε τον αριθμό των απασχολούμενων με το συνολικό εργατικό δυναμικό της.

3.4. Μορφές απασχόλησης

Πριν την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα οι εργασιακές σχέσεις ήταν βασισμένες πάνω σε ένα νομοθετικό πλαίσιο που δημιουργούσε τις συνθήκες για μία κανονική εργασιακή σχέση. Αυτή βασίζονταν σε μία σταθερή συνεργασία, η διάρκεια των συμβάσεων ήταν αόριστη και υπήρχε συμφωνία μεταξύ εργοδότη και εργαζόμενου για ένα πλήρες και σταθερό ωράριο απασχόλησης.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο υπήρχαν οι συμβάσεις **αορίστου χρόνου** στον ιδιωτικό τομέα και του **μόνιμου διορισμού** στον δημόσιο τομέα. Με την σύμβαση του αορίστου η σύμβαση θα μπορούσε να σπάσει μετά από κοινή συναίνεση των δύο πλευρών, είτε από την πλευρά του εργαζόμενου επειδή ήθελε να μεταπηδήσει σε ένα άλλο εργασιακό χώρο χωρίς να πάρει κάποια αποζημίωση, είτε μετά από απόλυση από τον εργοδότη που θα γίνονταν μετά την καταβολή κάποιας αποζημίωσης.

Όσο αφορά στον δημόσιο τομέα και στις συμβάσεις μόνιμου διορισμού οι εργαζόμενοι δεν μπορούσαν να απολυθούν εκτός και εάν υπέκυπταν σε ένα σοβαρό

πειθαρχικό παράπτωμα. Βέβαια, στα χρόνια της οικονομικής κρίσης τόσο ο δημόσιος τομέας όσο και ο ιδιωτικός τομέας έχει σταματήσει να συνάπτει τις παραπάνω συμβάσεις, καθώς έχουν αρχίσει να κινούνται σε εργασιακές σχέσεις με πιο ευέλικτες συμβάσεις και οι οποίες θα αναλυθούν λεπτομερώς παρακάτω. Και αυτό γιατί θέλουν να μειώσουν ένα μέρος του λειτουργικού τους κόστους, που είναι το εργασιακό, μετά από τις πιέσεις που δέχτηκε και η ελληνική κυβέρνηση από τους δανειστές και με την υπογραφή των μνημονίων, ώστε να αναθεωρήσει το εκάστοτε νομοθετικό πλαίσιο που υπήρχε.

3.4.1 Μορφές Ευέλικτης Απασχόλησης

Το νομικό πλαίσιο πάνω στο οποίο βασίζεται η ύπαρξη και η λειτουργία των ευέλικτων μορφών απασχόλησης στην Ελληνική επικράτεια είναι ο Ν. 1892/1990, ο Ν. 2639/1998, ο Ν. 2874/2000, ο Ν. 2956/2001, ο Ν.3174/2003, ο Ν. 3250/2004, ο Ν.3846/2010 και ο Ν.4052/2012.

Οι μορφές ευέλικτης απασχόλησης μπορούμε να τις διακρίνουμε σε πολλές κατηγορίες. Η πιο συχνή είναι αυτή της **μερικής απασχόλησης** ενός εργαζόμενου η οποία έχει τη σχέση της μισθωτής εξαρτημένης εργασίας. Το ωράριο είναι σχετικά μειωμένο από το κανονικό που ισχύει για τους εργαζομένους με συμβάσεις πλήρους απασχόλησης είτε εργάζονται στον ίδιο επαγγελματικό χώρο ή σε κάτι παρόμοιο. Ο χρόνος απασχόλησης μπορεί να υπολογισθεί ως ημερήσιος, ως εβδομαδιαίος, ως μηνιαίος αλλά και ως ετήσιος. Κατά κύριο λόγο όμως, χρησιμοποιείται ο ημερήσιος ή ο εβδομαδιαίος.

Η **εκ περιτροπής απασχόληση ή προσωρινή απασχόληση** είναι μία υποκατηγορία της μερικής απασχόλησης. Βάσει της συγκεκριμένης μορφής εργασίας, ο εργοδότης μπορεί να απασχολήσει τον εργαζόμενο για λιγότερες μέρες την εβδομάδα ή εβδομάδες τον μήνα ή μήνες ανά χρόνο ή συνδυασμό των ανωτέρων. Η σύμβαση που θα συναφθεί οφείλει να είναι έγγραφη και να κατατίθεται στην επιθεώρηση εργασίας σε διάστημα 8 ημερών από την στιγμή της σύναψής της. Αυτό μπορεί να βοηθήσει την επιχείρηση να διατηρεί την συνεχόμενη λειτουργία της σε περιόδους χαμηλής ζήτησης.

Η **σύμβαση ορισμένου χρόνου (ΣΟΧ)** συμβάλλεται μεταξύ του εργοδότη και του εργαζόμενου για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Μετά το πέρας του

χρονικού διαστήματος για το οποίο έχει συναφθεί η σύμβαση παύει αυτόματα και η εργασιακή σχέση των δύο μερών, καθώς λύεται αυτόματα και δεν υπάρχει η υποχρέωση από τον εργοδότη να την καταγγείλει ή να καταβάλει αποζημίωση.

Ο **δανεισμός εργαζομένων** αποτελεί μία ακόμη μορφή ευέλικτης απασχόλησης, καθώς ένας εργαζόμενος που έχει προσληφθεί για να δουλεύει για τον εργοδότη Α, μπορεί να δανειστεί για ένα χρονικό διάστημα σε ένα άλλο εργοδότη Β με σκοπό την παροχή υπηρεσιών για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Μάλιστα, ο εργοδότης Α μπορεί να δανείσει τον εργαζόμενό του χωρίς να λαμβάνει ο ίδιος κάποια αμοιβή.

Μια διαδεδομένη μορφή ευέλικτης απασχόλησης στην Ελλάδα είναι η **εποχική απασχόληση**. Η συγκεκριμένη υπηρεσία συνδέεται με επαγγέλματα που διέπονται από την εποχικότητα, όπως είναι ο τουρισμός στην Ελλάδα και ο κύριος όγκος των εργαζομένων απασχολείται από τον Απρίλιο έως τον Νοέμβριο, λόγω αυξημένης επισκεψιμότητας από τους τουρίστες.

Τέλος, η **τηλεργασία** είναι μία ακόμα μορφή ευέλικτης απασχόλησης. Με την συγκεκριμένη εργασία, ο εργαζόμενος μέσα από τις δυνατότητες που του προσφέρει η εξέλιξη της τεχνολογίας, μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του στην εταιρεία, χωρίς να βρίσκεται στην φυσική της έδρα, αλλά σε διαφορετικό τόπο και χρόνο μερικές φορές.

3.5. Ποια η κατάσταση της απασχόλησης στην Ελλάδα

Η σημερινή κατάσταση της απασχόλησης στην ελληνική επικράτεια είναι πολύ δύσκολη, αφού οι ανεργία διατηρείται σε υψηλά επίπεδα, η οικονομική αστάθεια, η φοροεισπρακτική πολιτική και η γενικότερη πολιτική αστάθεια έχουν δημιουργήσει ένα μείγμα που κατατρώει τα θεμέλια της ελληνικής οικονομίας και ιδιαίτερα τον κλάδο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Όλα αυτά έχουν δημιουργήσει μια χαοτική κατάσταση που φτάνει τους 894.141 ανέργους σε όλη την Ελλάδα σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία του ΟΑΕΔ μέχρι και τον Μάρτιο του 2016. Από αυτούς οι 353.089 είναι άνδρες, ήτοι σε ποσοστό 39,49% και 541.052 είναι γυναίκες, ήτοι σε ποσοστό 60,51%.

Πίνακας 2: Κατανομή ανέργων ανά περιφέρεια Μάρτιος 2016

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΑΝΑΖΗΤΟΥΝΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΑΡΤΙΟΣ 2016		
	ΜΑΡΤΙΟΣ 2016	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	51.821	5,80%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	169.522	18,96%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	30.458	3,41%
ΗΠΕΙΡΟΣ	29.192	3,26%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	67.119	7,51%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	15.774	1,76%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	69.800	7,81%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	42.256	4,73%
ΑΤΤΙΚΗ	306.854	34,32%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	36.819	4,12%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	13.692	1,53%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	16.519	1,85%
ΚΡΗΤΗ	44.315	4,96%
ΣΥΝΟΛΟ	894.141	100,00%

Πηγή: www.oaed.gr

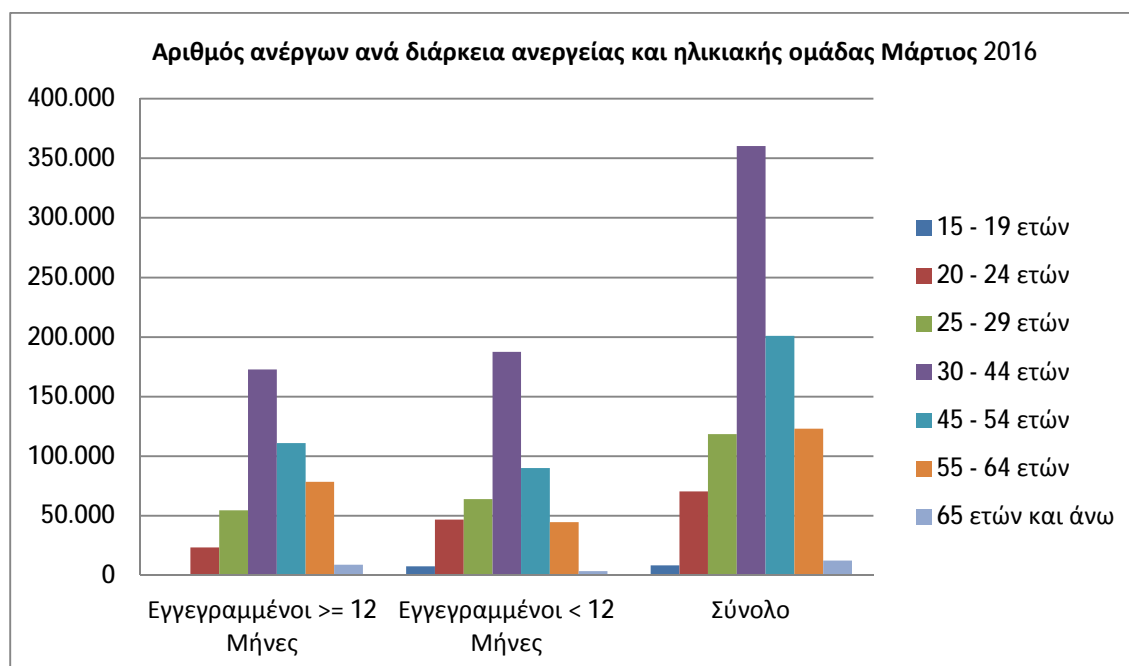
Σύμφωνα με τον Πίνακα 2 παρατηρούμε ότι τους περισσότερους ανέργους τους έχει η Αττική με 306.854, ακολουθεί η Κεντρική Μακεδονία με 169.522 ανέργους και τρίτη η Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας με 69.800 ανέργους.

Πίνακας 3: Άνεργοι ανά διάρκεια ανεργίας και ηλικιακής ομάδας τον Μάρτιο 2016

Ηλικία	Εγγεγραμμένοι >= 12 Μήνες	Εγγεγραμμένοι < 12 Μήνες	Σύνολο	Ποσοστό %
15 - 19 ετών	938	7.483	8.421	0,94%
20 - 24 ετών	23.507	46.882	70.389	7,87%
25 - 29 ετών	54.642	63.991	118.633	13,27%
30 - 44 ετών	172.837	187.478	360.315	40,30%
45 - 54 ετών	110.892	90.043	200.935	22,47%
55 - 64 ετών	78.515	44.539	123.054	13,76%
65 ετών και άνω	8.903	3.491	12.394	1,39%
Σύνολο	450.234	443.907	894.141	100,00%

Πηγή: www.oaed.gr

Σχήμα 9: Κατανομή ανέργων ανά διάρκεια ανεργίας και ηλικιακή ομάδα Μάρτιος 2016

Παρατηρώντας τα στοιχεία του πίνακα 3 διαπιστώνουμε ότι για τις ηλικίες από 15 - 19 ετών οι άνεργοι είναι 8.421, από 20 - 24 ετών είναι 70.389, από 25 - 29 ετών φτάνουν τους 118.633, από 30 - 44 ετών αγγίζουν τους 360.315, από 45 - 54 ετών είναι 200.935, από 55 - 64 ετών φτάνουν τους 123.054 και από 65 ετών και άνω είναι 12.934. Δυστυχώς τα μεγαλύτερα ποσοστά υπάρχουν στις πιο παραγωγικές ηλικίες που είναι από 30 έως 44 ετών.

Πίνακας 4: Οικονομικοί Δείκτες της Ελληνικής Οικονομίας

	2010	2011	2012	2013	2014
Εξέλιξη ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2010)	-5,4%	-8,9%	-6,6%	-3,9%	0,8%
Πληθωρισμός: Μέσος Ετήσιος	4,7%	3,3%	1,5%	-0,9%	-1,3%
Παραγωγικότητα εργασίας (EU-28=100)**	93	89,9	91,8	92,8	n.a.
Ποσοστό ανεργίας	12,7%	17,9%	24,4%	27,5%	26,5%
Δημόσιες επενδύσεις (% ΑΕΠ)**	3,2%	2,5%	2,5%	2,7%	3,8%
Εξαγωγές (αγαθά- τρέχουσες τιμές)*	21,1	24,3	27,6	27,6	27,2
Εισαγωγές (αγαθά- τρέχουσες τιμές)*	50,5	48,4	49,3	46,9	47,7

* δισεκατομμύρια €

**Πηγή: Eurostat

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

Όσο αφορά την ελληνική οικονομία, η τελευταία χρονιά στην οποία υπήρχε αύξηση του ΑΕΠ είναι το 2008, καθώς από το 2009 άρχισε η ύπαρξη των υφέσεων που ήταν αποτέλεσμα της γενικότερης χρηματοπιστωτικής κρίσης και η οποία

ενισχύθηκε στην Ελλάδα λόγω της κακής δημοσιονομικής πολιτικής που είχε εφαρμοστεί την τελευταία δεκαετία, με αποτέλεσμα να οδηγηθεί η χώρα στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ε.Κ.Τ για οικονομική βοήθεια (<http://www.enterprisegreece.gov.gr/>).

Τα μνημόνια που πάρθηκαν και οι κακές πολιτικές επιλογές των ελληνικών κυβερνήσεων οδήγησαν την χώρα σε μία συνεχή μείωση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π.), όπως φαίνεται και στον πίνακα 4 το ανήλθε το 2014 σε €186,5 δις., με σταθερές τιμές αυτές του έτους 2010. Μάλιστα, το 2014 ήταν η μοναδική χρονιά που το Α.Ε.Π. παρουσίασε αύξηση κατά 0,8%.

Όσο αφορά το δημόσιο έλλειμμα το 2009 είχε φτάσει το 15,3%, το 2010 μειώθηκε σε 11,1%, το 2011 σε 11,1% και το 2012 σε 8,7%, Το 2013 υπήρξε μία αύξηση που άγγιξε το 12,3%, ενώ το 2014 μειώθηκε σε σημαντικό βαθμό φτάνοντας στο 3,5% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Μάλιστα, τα έτη 2013 και 2014 η ελληνική οικονομία παρουσίασε πρωτογενές πλεόνασμα (<http://www.enterprisegreece.gov.gr/>).

Επιπλέον, το ακαθάριστο πάγιο κεφάλαιο το 2014 για την Ελλάδα, ανήλθε σε €20,7 δις σε τρέχουσες τιμές, το οποίο ήταν αυξημένο κατά 1,3% σε σχέση με τα αντίστοιχα μεγέθη για το 2013, που ήταν €20,5 δις. Η συγκεκριμένη αύξηση, αν και ποσοστιαία είναι αρκετά μικρή, είναι η πρώτη που οφείλεται στα αποτελέσματα της δραστηρικής μείωσης των δημοσίων δαπανών και των οικονομικών περιορισμών που εφάρμοσε η κυβέρνηση λόγω της υφιστάμενης οικονομικής κρίσης (<http://www.enterprisegreece.gov.gr/>).

Στη συνέχεια, μελετώντας της Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (Α.Ξ.Ε.) οι συνολικές ακαθάριστες εισροές ξένων κεφαλαίων που εισχώρησαν στην χώρα για επενδυτικούς σκοπούς, παρά του το 2014 ότι ήταν μειωμένες κατά 24,4% σε σχέση με τις αντίστοιχες του 2013, ήταν σημαντικά αυξημένες κατά 30,7% σχετίζοντάς τες με το 2012. Περνώντας στις καθαρές εισροές κεφαλαίων για Άμεσες Ξένες Επενδύσεις για το 2014 υπήρχε μία μείωση του 22,9% σε σχέση με το 2013, αλλά εξίσου αυξημένες κατά 20,9% συγκρινόμενες με το έτος 2012. Όλα αυτά σε ένα περιβάλλον που η κρίση δημοσίου χρέους της χώρας την ανάγκασε να προσφύγει στον μηχανισμό στήριξης των διεθνών θεσμών (ΔΝΤ - ΕΚΤ - ΕΕ) (<http://www.enterprisegreece.gov.gr/>).

Τέλος, αναφερόμενοι στο τομέα της ελληνικής οικονομίας που σχετίζεται με τις εξαγωγές των ελληνικών προϊόντων υπήρξε μείωση για το 2014 που έφτασε το 1,5% σε σχέση με το έτος του 2013 και ανήλθε στα €27,2 δις. Οι εισαγωγές ξένων προϊόντων για το 2014 έφτασαν τα €47,7 δις αυξημένες από το 2013 που ανήλθαν στα €46,9 δις. Η μείωση των εξαγωγών σε συνδυασμό με την αύξηση των εισαγωγών απέφεραν μία μικρή αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου της Ελλάδας για το έτος του 2014 (<http://www.enterprisegreece.gov.gr/>).

Κεφάλαιο 4^ο Που στοχεύει το Νέο Πλαίσιο Ανάπτυξης

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε όσο το δυνατόν καλύτερα τους στόχους που έχει θέσει το νέο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ανάπτυξης και πως θα μπορούσε να ενισχύσει πραγματικά την δοκιμαζόμενη ελληνική οικονομία. Θα δείξουμε πως μέσα από τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα μπορεί να ενισχυθεί η μικρομεσαία επιχείρηση, που αποτελεί και την ραχοκοκαλιά της οικονομίας της χώρας μας.

4.1. Που στοχεύει το νέο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ανάπτυξης

Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ανάπτυξης είναι το νέο πρόγραμμα που έχει εκπονήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση με σκοπό την ενίσχυση της οικονομία της Ευρώπης. Η χρηματοοικονομική κρίση που έπληξε ολόκληρη την παγκόσμια οικονομία του 2008 οδήγησε τις χώρες - μέλη της Ε.Ε. να λάβουν κάποιες σημαντικές αποφάσεις για την αλλαγή της στρατηγική της ευρωπαϊκής οικονομίας. Μέσα λοιπόν από το στρατηγικό πλαίσιο [Ευρώπη 2020](#) έδωσαν προτεραιότητα σε τρεις πυλώνες που είναι οι εξής:

- ✓ Η έξυπνη ανάπτυξη που θα προέλθει μέσα από ανάπτυξη της οικονομίας, η οποία θα βασίζεται στην καινοτομία και τη γνώση
- ✓ Στη διατήρηση της ανάπτυξης που θα επιτευχθεί μέσα από την προώθηση μιας αποδοτικότερης χρησιμοποίησης των πόρων και την ενίσχυση της μια πιο ανταγωνιστικής και πράσινης οικονομίας
- ✓ Την ανάπτυξη δίχως αποκλεισμούς, ώστε να έχουμε μια οικονομία που θα επιτύχει υψηλή απασχόληση και θα δημιουργεί μια εδαφική και κοινωνική συνοχή.

Γι' αυτό τον λόγο αποφασίστηκαν μία σειρά από αλλαγές που έχουν στόχο στην επιβράβευση των επιδόσεων, στην παρακολούθηση της προόδου με σκοπό την επίτευξη των προκαθορισμένων στόχων δίνοντας έμφαση στα αποτελέσματα, στην υποστήριξη ενός ολοκληρωμένου προγραμματισμού, στην ενίσχυση της εδαφικής συνοχής και στην δημιουργία ενός πιο απλής διαδικασίας εφαρμογής.

Η διαφοροποίηση του νέου αναπτυξιακού πλαισίου μ' αυτό της περιόδου 2007 - 2013 έγκειται στο [Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο](#). Το συγκεκριμένο πλαίσιο έχει

ως στόχο την καλύτερη συνεργασία των ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως είναι το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας. Δίνεται περισσότερο έμφαση στους έντεκα κύριους στόχους της ευρωπαϊκής στρατηγικής Ευρώπη 2020, πάνω στα οποία βασίζονται και οι Συμφωνίες Εταιρικής Σχέσης, από τα οποία προκύπτουν τα ΕΣΠΑ των κρατών/μελών της ευρωπαϊκής ένωσης και τα επιχειρησιακά προγράμματα που θα αναπτυχθούν.

Στην Ελλάδα η δημιουργία και ο σχεδιασμός του νέου αναπτυξιακού προγραμματισμού για την χρονική περίοδο 2014 - 2020 βασίστηκε πάνω στο [Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την Ελλάδα 2011-2014](#) και στην σχετική [Σύσταση του Συμβουλίου](#) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων είχε ως στόχο την αντιμετώπιση των βασικών προβλημάτων που είχαν δημιουργηθεί μέσα από την εξυγίανση των δημοσιονομικών και την θεσμοθέτηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Οι συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις έχουν ως στόχο τα ακόλουθα:

- Ü Την ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος ώστε να διευκολυνθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις και κυρίως οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, ώστε να επιτευχθεί η αύξηση της παραγωγικότητας
- Ü Στην αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας μέσα από την ενίσχυση της εξωστρέφειά της
- Ü Το άνοιγμα των αγορών για προϊόντα και υπηρεσίες, ενισχύοντας τον ανταγωνισμό, ώστε να δημιουργηθούν πιο πολλές ευκαιρίες για την δημιουργία επενδύσεων και την επίτευξη χαμηλότερων τιμών για τους καταναλωτές.
- Ü Την εξασφάλιση των κατάλληλων συνθηκών που διασφαλίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη της απασχόλησης.

Γι' αυτό η ελληνική κυβέρνηση μέσω του [Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης - ΕΣΠΑ 2014 - 2020](#) επιδιώκει να καλύψει ανάγκες που έχουν να κάνουν με τις παρακάτω θεματικούς στόχους:

- Ø Την ενίσχυση της έρευνας, της ανάπτυξης της τεχνολογίας και της καινοτομίας,

- Ø Τη βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης σε τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, της χρήσης και της ποιότητάς τους,
- Ø Τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων εμπεριέχοντας και αυτές του γεωργικού κλάδου και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας,
- Ø Την υποστήριξη της μετάβασης σε οικονομίας που εκπέμπει χαμηλά ποσοστά διοξείδια του άνθρακα σε όλους τους κλάδους της παραγωγικής διαδικασίας της ελληνικής βιομηχανίας και βιοτεχνίας,
- Ø Την προώθηση της εναρμόνισης στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων που αυτή εγκυμονεί,
- Ø Την διατήρηση και την προστασία του περιβάλλοντος μέσα από την προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων,
- Ø Την προώθηση των βιώσιμων μεταφορών μέσα από την άρση των εμποδίων που υπάρχουν σε βασικά δίκτυα υποδομών,
- Ø Την προώθηση μιας βιωσιμότερης και ποιοτικότερης απασχόλησης μέσα από την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων,
- Ø Την δημιουργία δομών για άτομα που χρειάζονται να ενταχθούν στην κοινωνία και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε άλλης κοινωνικής διάκρισης,
- Ø Την επένδυση στην κατάρτιση και στην εκπαίδευση με σκοπό την απόκτηση δεξιοτήτων και στην ενίσχυση της δια βίου μάθησης,
- Ø Την θεσμική ενίσχυση της ικανότητας των υπηρεσιών και των φορέων του δημοσίου τομέα, αλλά και την δημιουργία μιας πιο αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Τόσο η επιτυχία των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014 - 2020 είναι άμεσα συνδεδεμένο από το σύνολο ανισοτήτων που υπάρχουν ανά περιφέρεια, των ξεχωριστών αναγκών και εμποδίων. Οι περιφερειακές ανισότητες έχουν κάνουν με τις διαφορετικές δυνατότητες που έχει κάθε περιοχή, το ξεχωριστό παραγωγικό και κοινωνικό ιστό και τους διαθέσιμους πόρους που έχει.

Στην Ελλάδα οι σημαντικότερες ανισότητες εντοπίζονται στα εισοδήματα όπου και προ κρίσης το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στο νομό της Αττικής είναι 120,1% ενώ το αντίστοιχο της Δυτικής Ελλάδας φτάνει στο 66,2% και της Ανατολικής

Μακεδονίας - Θράκης ανέρχεται στο 67,8% του μέσου όρου των περιφερειών της ΕΕ-27. Οι κυριότερες αιτίες των περιφερειακών ανισοτήτων βασίζονται κυρίως στην αγροτική περιθωριοποίηση, της δημογραφικής γήρανσης, της υψηλής ως πολύ υψηλής βιομηχανικής παρακμής αλλά και από την έκθεση σε κινδύνους που προέρχονται από την κλιματική αλλαγή.

Τα βασικά χαρακτηριστικά των χωρικών ανισοτήτων των ελληνικών περιφερειών μπορούν να αποτυπωθούν ως εξής:

- Û Στην διατήρηση της μονοκεντρικότητας στην Αττική, συμβάλλοντας έτσι στην εμφάνιση προβλημάτων και στενώσεων
- Û Στην αστική διάχυση που έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των αναγκών χρηματοδότησης για την δημιουργία υποδομών
- Û Την σημαντική αποβιομηχάνιση και την μεταπήδηση των παραγωγικών συντελεστών στις κατασκευές και στον τουρισμό με αποτέλεσμα την αποδιοργάνωση των περιφερειακών και τοπικών παραγωγικών συστημάτων
- Û Τις ανισότητες εντός των περιφερειών με αποτέλεσμα την έξαρση των προβλημάτων σε επίπεδα Δήμων, Δημοτικών Διαμερισμάτων, Κοινοτήτων και Περιφερειών
- Û Η ύπαρξη παραδοσιακών ανισοτήτων που σχετίζονται με νησιωτικές, ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, καθώς υπάρχουν ειδικές ομάδες πληθυσμού.

4.1.1. Το αναπτυξιακό όραμα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020

Το αναπτυξιακό όραμα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 αποσκοπεί στην διασφάλιση και στην αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων στην παγκόσμια οικονομία, μέσα από την περαιτέρω ενίσχυση ή/και την δημιουργία νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Οι κυριότεροι στόχοι που έχουν τεθεί βασίζονται στην εξασφάλιση εκείνων των προϋποθέσεων που οδηγούν στην ευημερία και στηρίζονται σε χαρακτηριστικά, όπως είναι η ανταγωνιστικότητα, η καινοτομία (τεχνολογική & οργανωτική) και η εξωστρέφεια για όλους τους παραγωγικούς τομείς ακόμα και του πρωτογενή.

Οι κυριότερες επιδιώξεις είναι ενσωματωθεί στην νοοτροπία του Έλληνα επιχειρηματία η έννοια του επιχειρηματικού κέρδους ως κίνητρο για την ύπαρξη επιχειρηματικής πρωτοβουλίας, αποτάσσοντας επιλογές και επιδιώξεις για μια

κρατικοδίαιτη επιχειρηματικότητα και μιας λογικής ενός βραχυπρόθεσμου και εύκολου κέρδους. Απαιτείται η δημιουργία μιας ποιοτικότερης επιχειρηματικότητας που θα έχει ως όπλα την καινοτομία και την αύξηση τόσο της περιφερειακής και της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός για την Ελλάδα του 2020 έχει ως στόχο την αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με αναβάθμιση και αναδιοργάνωση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας. Αποβλέπει στην δημιουργία και στην διατήρηση των βιώσιμων θέσεων απασχόλησης με αιχμή την εξωστρέφεια, την καινοτομία και την ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα που θα έχει ως γνώμονα την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και της αειφόρου ανάπτυξης (www.espa.gr).

Επιπλέον, όλες οι μεταρρυθμίσεις και τα μέτρα που θα παρθούν μέσα από το ΕΣΠΑ 2014-2020 θα έχουν ως επιδίωξη την δημιουργία των προϋποθέσεων που θα οδηγήσουν στην αύξηση των επενδύσεων και της απασχόλησης, την σταδιακή μείωση της ανεργίας, την αύξηση και την ενδυνάμωση του κατά κεφαλήν εισοδήματος σε επίπεδα πριν την κρίση, την μείωση της εξάρτησης της ελληνικής οικονομίας από την εσωτερική κατανάλωση, την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος μέσα στο αστικό περιβάλλον, στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του εμπορικού ισοζυγίου, την μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων και την διάρθρωση και εκσυγχρονισμό που είναι απαραίτητοι σε όλους τους τομείς της ελληνικής οικονομίας.

Σχήμα 10: Κατανομή πόρων από ΔΤ και ΤΣ για το ΕΣΠΑ 2014 - 2020

Πηγή: www.espa.gr

Όπως φαίνεται και στο σχήμα 10 παρουσιάζονται οι κατανομές των πόρων και των κονδυλίων που πρόκειται να δοθούν από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και από το Ταμείο Συνοχής για το ΕΣΠΑ 2014 - 2020.

4.2. Τι είναι τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Το Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα είναι δράσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας. Όπως αναφέραμε και στο κεφάλαιο 2, τα συγκεκριμένα προγράμματα βάσει του ΕΣΠΑ 2014-2020 είναι επτά. Στο σημείο αυτό θα παρουσιάσουμε τους στόχους που έχουν τεθεί για τα εν λόγω προγράμματα.

Κάθε πρόγραμμα έχει και συγκεκριμένους στόχους. Αυτό που σχετίζεται με την Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία στοχεύει στην δημιουργία ενός νέου αναπτυξιακού υποδείγματος που θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα, την εξωστρέφεια και την μετάβαση των επιχειρήσεων σε μια ποιοτικότερη επιχειρηματικότητα που θα στηρίζεται στην καινοτομία και στην αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.

Για το πρόγραμμα που αφορά τις Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη μερικοί ενδεικτικοί στόχοι είναι η ολοκλήρωση των υποδομών που σχετίζονται με το Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών και την περαιτέρω ανάπτυξη του οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου. Επίσης, στοχεύει στην βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών, τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας και την δημιουργία μιας βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Αναφερόμενοι στο πρόγραμμα για την Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθησης ορισμένοι από τους στόχους που έχουν τεθεί είναι α) η αντιμετώπιση της ανεργίας και η δημιουργία βιώσιμης απασχόλησης για όλους, β) η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων, γ) η αξιοποίηση και οι ικανότητες ενεργού ανθρώπινου δυναμικού, δ) η ανάπτυξη της διά βίου μάθησης και η σύνδεσή της με την αγορά εργασίας, ε) η εναρμόνιση της οικογενειακής και της επαγγελματικής ζωής, στ) η μείωση της σχολικής διαρροής, ζ) η αναβάθμιση και η διασύνδεση των σχολείων Τεχνολογικής Κατάρτισης με την αγορά εργασίας και η) την ενίσχυση των δεσμών της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.

Μελετώντας το πρόγραμμα για την Μεταρρύθμιση του Δημόσιου Τομέα, διαπιστώνουμε ότι σκοπεύει στην ενδυνάμωση της θεσμικής, οργανωτικής και επιχειρησιακής ικανότητας των φορέων και των οργανισμών της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης ώστε να ωφεληθούν οι πολίτες και οι επιχειρήσεις. Επιπλέον, πρόκειται να προωθηθεί η ηλεκτρονική διακυβέρνηση στο Δημόσιο Τομέα ώστε να γίνει πιο αποτελεσματική και αποδοτική η δημόσια διοίκηση και τέλος η ορθολογική κατανομή των ανθρώπινων πόρων μέσα από την αξιοποίηση των στελεχών της δημόσιας διοίκησης.

Το πρόγραμμα της Τεχνικής Βοήθειας αποσκοπεί στην ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών της δημόσιας διοίκησης, στην αλλαγή της διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των δομών που υποστηρίζουν τα συστήματα διαχείρισης μέσα από την στελέχωσή τους και τον συντονισμό της διοίκησης. Τέλος, θέλει να δυναμώσει την επάρκεια διαχείρισης των φορέων που δικαιούνται τις συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις.

Το πρόγραμμα της Αγροτικής Ανάπτυξης θέλει να ενισχύσει την εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητα των αγροτικών επιχειρήσεων με έμφαση την καινοτομία και την δημιουργία επιχειρηματικότητας που θα αυξάνει την προστιθεμένη αξία. Επίσης, επιθυμεί να αναπτύξει και να αξιοποιήσει τις ικανότητες του ανθρώπινου δυναμικού και τέλος να πάρει όλες τις πρωτοβουλίες για μια οικονομία που θα είναι φιλική στο περιβάλλον.

Τέλος, το πρόγραμμα για την Αλιεία και Θάλασσα αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των κλάδων της μεταποίησης και της υδατοκαλλιέργειας, να ενδυναμώσει την βιωσιμότητα της θαλάσσιας αλιείας, κυρίως των περιοχών που στηρίζονται παραδοσιακά από αυτήν. Επιπλέον, στοχεύει στην αποκατάσταση και στην προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των πότων της, μέσα από το έλεγχο της αλιευτικής δραστηριότητας και την γνώσεων που αφορούν την κατάσταση που επικρατεί στο θαλάσσιο περιβάλλον (www.espa.gr).

4.3. Πως θα γίνει η διαχείριση, ο έλεγχος και η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων

Η διαχείριση και ο έλεγχος των επενδυτικών σχεδίων που υποβάλλονται μέσω του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 πραγματοποιείται μέσα από το *Σύστημα Διαχείρισης και*

Ελέγχου. Το συγκεκριμένο σύστημα αποτελεί ένα σύνολο διοικητικών αρχών που είναι αλληλοεξαρτώμενοι, διαρθρωμένοι και με συγκεκριμένη οργανωτική δομή, αναπτύσσοντας δραστηριότητες με αντικειμενικό σκοπό την σωστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων.

Το συγκεκριμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου περιλαμβάνει τα εξής:

- ✚ Όλες τις Αρχές και τους Φορείς που είναι υπεύθυνοι για τις αρμοδιότητες διαχείρισης, της πιστοποίησης ελέγχου και του συντονισμού, όπως ορίζεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013, την οργανωτική δομή και τις επιμέρους αρμοδιότητές τους.
- ✚ Τη λειτουργική σχέση των Αρχών και των Φορέων, καθώς και τη συμμόρφωση σύμφωνα με την αρχή διαχωρισμού των αρμοδιοτήτων.
- ✚ Όλες τις γραπτές διαδικασίες που οφείλουν να εφαρμόζονται.
- ✚ Το σύνολο των κανονιστικών πράξεων που είναι απαιτητοί για τον ορισμό των Αρχών και των Φορέων και για την εφαρμογή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου είναι σχεδιασμένο ώστε να λαμβάνει υπόψη τη νέα αρχιτεκτονική των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 ώστε να ενσωματώνει όλες τις νέες απαιτήσεις που ορίζει ο Κανονισμός (ΕΕ) 1303/2013 για την Προγραμματική Περίοδο 2014 - 2020.

Το συγκεκριμένο σύστημα ελέγχου είναι ίδιο για όλα τα Επιχειρησιακά προγράμματα που έχουν εκπονηθεί μέσω του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 και τα οποία είναι χρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠΑ, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ταμείο Συνοχής, εναρμονισμένα στο πλαίσιο που ορίζει ο στόχος «Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση» (www.espa.gr).

Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων - ΕΣΠΑ και συγκριμένα η Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης είναι η αρμόδια υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση για την εφαρμογή του ΣΔΕ και στην οποία λειτουργεί το Ηλεκτρονικό Γραφείο Υποστήριξης, το οποίο έχει τα στελέχη των Ειδικών Υπηρεσιών και των Φορέων Διαχείρισης.

Στο συγκεκριμένο γραφείο ηλεκτρονικής υποστήριξης κατατίθενται όλα τα ερωτήματα με σκοπό την παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων ώστε να δοθούν οι

απαραίτητες επεξηγήσεις που σχετίζονται με την σωστή λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Γενικότερα, όλοι οι χρήστες δύναται να καταθέτουν τα ερωτήματα τους που σχετίζονται με τις:

- ✓ Εφαρμογές του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014 - 2020
- ✓ Θέματα πάσης νομικής φύσεως που προκύπτουν μέσα από την χρησιμοποίηση και την υλοποίηση των προγραμμάτων και των έργων που σχετίζονται με την ακολουθία των εθνικών και κοινοτικών κανόνων που οφείλουν να εφαρμοστούν.

4.3.1. Καταπολέμηση περιπτώσεων απάτης

Το θέμα της αντιμετώπισης περιπτώσεων απάτης αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα που έχει μέγιστη σημασία για τη Γενική Γραμματεία Δημόσιων Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού κα ειδικότερα με την διαχείριση των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

Όλα τα θέματα που αφορούν την πρόληψη, ανίχνευση και επίλυση παρατυπιών, εμπεριέχοντας και περιπτώσεις απάτης περιλαμβάνονται στις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού της ΕΕ 1303/2013 για την νέα Προγραμματική Περίοδο 2014 - 2020 και ειδικότερα το άρθρο 72 που αναφέρεται στις «Γενικές αρχές των ΣΔΕ». Επιπλέον, το άρθρο 125 που σχετίζεται με τα «Καθήκοντα Διαχειριστικής Αρχής», αναφέρει ότι οι Διαχειριστικές Αρχές πρέπει να εφαρμόζουν αποκλειστικά και αναλόγως μέτρα που θα δύναται να καταπολεμήσουν την απάτη, ώστε να εντοπισθούν όλοι οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν.

Η Εθνική Στρατηγική κατά της απάτης στις Διαρθρωτικές Δράσεις βασίζεται σε ορισμένους άξονες που έχουν να κάνουν με την Πρόληψη, Ανίχνευση, Απόκριση και Συνεχή Βελτίωση εμπεριέχοντας τους παρακάτω στόχους:

- i. Την προώθηση και την καθιέρωση της ηθικής κουλτούρας
- ii. Την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών
- iii. Την αποτελεσματική συνεργασία με τους υπεύθυνους εξωτερικούς φορείς
- iv. Την βελτίωση της διαφάνειας
- v. Την βελτίωση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ 2014 - 2020.

Όλα τα παραπάνω εμπεριέχονται σε ένα σχέδιο Δράσης με στόχο την εξειδίκευση της στρατηγικής πάνω σε καθορισμένες ενέργειες ανά στόχο. Φυσικά, στο συγκεκριμένο πλαίσιο τονίζεται η μηδενική ανοχή σε φαινόμενα απάτης και τίθενται οι βάσεις για τις δράσεις που οφείλουν να ενεργοποιηθούν σε τέτοια φαινόμενα.

4.3.2. Αξιολόγηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Ένα σημαντικό μέρος μετά τον έλεγχο των προτάσεων που θα κατατεθούν στις διάφορες δράσεις των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 είναι η αξιολόγηση. Μέσα απ' αυτήν την διαδικασία επιδιώκουμε την εκτίμηση για την επιτυχία των προτάσεων όσο αφορά τους στόχους που έχουν τεθεί (www.espa.gr).

Η διαδικασία της αξιολόγηση είναι εξίσου σημαντική με την προηγούμενη, καθώς οφείλει να απαντήσει σε ερωτήματα που σχετίζονται με την στρατηγική, την υλοποίηση και την αξιοποίηση των προγραμμάτων, θέτοντας απορίες βάσει των οποίων μπορούμε να:

- Ερευνήσουν την αποδοτικότητα των παρεμβάσεων ως προς την διαχείριση των πόρων
- Βοηθήσουν στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με την χρησιμοποίηση και την κατανομή των πόρων που είναι προς διάθεση
- Βοηθήσουν στη λήψη αποφάσεων που αφορούν τη σχεδίαση ή την βελτίωση μιας παρέμβασης
- Βρουν παρεμβάσεις για διατήρηση, αναπαραγωγή και μεγέθυνση
- Ερμηνεύσουν αν ήρθαν εις πέρας το θεμιτά αποτελέσματα και οι λόγοι της επίτευξης ή μη
- Αναλύσουν αν είχε σημασία για τους συμμετέχοντες η παρέμβαση που πραγματοποιήθηκε
- Συνεισφέρουν στον τρόπο λήψης αποφάσεων για εναλλακτικές παρεμβάσεις που δύνανται να είναι ανταγωνιστικές ή όχι
- Ενισχύσουν την ύπαρξη συναίνεσης για τους λόγους ενός προβλήματος και μπορούν να οδηγηθούν στην επίλυσή του
- Ερμηνεύσουν το πώς και το γιατί ορισμένες δραστηριότητες ασκούν επιρροή στα αποτελέσματα

ü Εκτιμήσουν προβλήματα που εμφανίζονται και να ξεκαθαρίσουν τις λειτουργίες και τις επιτυχίες ή αποτυχίες που έρχονται στη διάρκεια της υλοποίησης μιας παρέμβασης

Είναι σημαντικό να υλοποιούνται αξιολογήσεις όχι μονό στην ολοκλήρωση αλλά και κατά την διάρκεια μιας προγραμματικής περιόδου, είτε αυτή σχετίζεται με την εφαρμογή είτε με τα αποτελέσματα μιας παρέμβασης (www.espa.gr).

Η αξιολόγηση λαμβάνει χώρα κατά κύριο λόγο κατά την πραγματοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, ερευνώντας τόσο την διαδικασία υλοποίησης όσο και διαχείρισής τους, με σκοπό να ενισχυθεί η ομαλή πραγμάτωσή τους. Συνεπώς, η εφαρμογή της αξιολόγησης είναι εξίσου απαραίτητη στην αρχή μιας προγραμματικής περιόδου και στα πρώτα βήματα των διαδικασιών των παρεμβάσεων.

Όλες οι αξιολογήσεις αποτυπώνονται με την **έκθεση σύνοψης των αξιολογήσεων**, που αποτυπώνει περιληπτικά τα συμπεράσματα όλων των επιμέρους αξιολογήσεων που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια μιας προγραμματισμένης περιόδου. Αναλύονται οι κύριες εκροές, τα αποτελέσματα του προγράμματος, τα θέματα που πιστεύουν ότι ασκούν επιρροή στην επίδοση ενός προγράμματος και τα μέτρα που λήφθηκαν με σκοπό την αντιμετώπισή τους. Σκοπός της έκθεσης αποτελεί η βοήθεια στα κράτη/μέλη ώστε να ετοιμαστούν για την επόμενη προγραμματική περίοδο (www.espa.gr).

Το **σχέδιο αξιολόγησης** έχει δημιουργηθεί με σκοπό την διαφύλαξη του σχεδιασμού και της υλοποίησης ποιοτικών αξιολογήσεων για όλη την προγραμματική περίοδο 2014 - 2020. Ο Κανονισμός Κοινών Διατάξεων υιοθετεί υποχρεωτικά την κατασκευή ενός ή περισσότερων σχεδίων αξιολόγησης. Το συγκεκριμένο σχέδιο αποτελεί έγγραφο στρατηγικής σημασίας, καθώς αναλύει τον τρόπο με τον οποίο θα υλοποιηθεί η αξιολόγηση ενός προγράμματος, αλλά και τον τρόπο που θα ερμηνεύσουμε τα αποτελέσματα αυτής με σκοπό την λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων που θα αποσκοπούν στην βελτίωση του προγράμματος.

Το Σχέδιο Αξιολόγησης είναι δομημένο με στόχο (www.espa.gr):

▼ Τη ποιοτική βελτίωση των αξιολογήσεων διαμέσου ενός ορθού προγραμματισμού, εμπειρικλείοντας τον προσδιορισμό και την συλλογή των απαιτούμενων στοιχείων,

- ✓ Την συλλογή πληροφοριών στους χρήστες και τους παραλήπτες των αποφάσεων, οι οποίες είναι βασισμένες στις αξιολογήσεις.
- ✓ Τη κατάρτιση ενός πλαισίου που θα σχεδιάζει τις επιπτώσεις των αξιολογήσεων
- ✓ Την εξασφάλιση πως οι αξιολογήσεις θα εμπεριέχουν όλες τις απαραίτητες εισροές για την διαμόρφωση των ετήσιων εκθέσεων και των εκθέσεων προόδου
- ✓ Την εξυπηρέτηση της Ευρωπαϊκής επιτροπής στην σύνθεση των αποτελεσμάτων από όλα τα κράτη-μέλη και την μετέπειτα ενημέρωσή τους με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν
- ✓ Τη διασφάλιση πως έχουν εξασφαλισθεί όλοι οι απαιτούμενοι πόροι για την επιτυχή ολοκλήρωση των αξιολογήσεων

Συμπεράσματα

Η ανταγωνιστικότητα είναι μία πολυδιάστατη και ποικιλόμορφη έννοια που εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Η θέση της ελληνικής οικονομίας, όπως παρουσιάστηκε από το World Economic Forum για το 2015 την δείχνει να βρίσκεται στην 81^η θέση από το σύνολο των 140 κρατών που έλαβαν μέρος στην έρευνα με τον τίτλο «The Global Competitiveness Report 2015 - 2016». Βασικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας έγκειται στην δυσκολία που έχουν οι επιχειρήσεις να χρηματοδοτηθούν, στην αναποτελεσματική κυβερνητική γραφειοκρατία, στην πολιτική αστάθεια και στην πολυπλοκότητα των φορολογικών κανονισμών που συνεχώς αλλάζουν όταν μία κυβέρνηση αναβαίνει στην εξουσία.

Παρότι, η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε μία πάρα πολύ ευνοϊκή γεωγραφικά περιοχή που αποτελεί σταυροδρόμι της Ανατολής με την Δύση, με σημαντική αγροτική παραγωγή στο παρελθόν έχουμε φτάσει σε σημείο να εισάγουμε πάρα πολλά πράγματα με αποτέλεσμα το εμπορικό ισοζύγιο ακόμα και στην περίοδο της κρίσης να παραμένει αρνητικό. Καμία κυβέρνηση δεν προσπάθησε ουσιαστικά να αναπτύξει ένα σοβαρό στρατηγικό πλαίσιο που θα έπρεπε να βασίζονταν στην ουσιαστική στήριξη της αγροτικής οικονομία, στην διατήρηση ενός σταθερού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, στην ανάπτυξη μιας σοβαρής τουριστικής πολιτικής και στην ουσιαστική σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την βιομηχανική και βιοτεχνική παραγωγή.

Ενώ η χώρα μας αποτελεί δεξαμενή για ένα πλούσια καταρτισμένο και εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, οι περισσότεροι νέοι δεν αποτέλεσαν πεδίο εκμετάλλευσης από την ελληνική οικονομία και το ελληνικό κράτος, με αποτέλεσμα να φεύγουν για άλλες χώρες και να χάνεται η ευκαιρία για την δημιουργία μιας προστιθέμενης αξίας για την ελληνική οικονομία.

Το ΕΣΠΑ 2014 - 2020 έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει όλες τις διαρθρωτικές αδυναμίες της χώρας που την οδήγησαν σε μία παρατεταμένη οικονομική ύφεση και στη δημιουργία πολλών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών προβλημάτων. Το αναπτυξιακό όραμα του νέου Αναπτυξιακού Πλαισίου στοχεύει στην επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας με αναδιοργάνωση και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας.

Σκοπός του νέου πλαισίου είναι να ενισχύσει την εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων, την μετάβασή τους σε μια ποιοτικότερη επιχειρηματικότητα και τη ανάπτυξη και εκμετάλλευση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας. Επιπλέον, επιθυμεί την προστασία του περιβάλλοντος, τον εκσυγχρονισμό και την ολοκλήρωση των υποδομών που αφορούν την κοινωνική ανάπτυξη και τέλος την βελτίωση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας και τοπικής αυτοδιοίκησης.

Οι επενδύσεις στην Ελλάδα την περίοδο της οικονομικής ύφεσης μειώθηκαν αισθητά φτάνοντας το 2,24 δις ευρώ το 2014, ενώ οι καθαρές εισροές ανήλθαν στα 1,26 δις ευρώ. Δυστυχώς οι άμεσες ξένες επενδύσεις την περίοδο της οικονομικής κρίσης είχαν έχουν μειωθεί αισθητά. Οι χώρες που είχαν σημαντική παρουσία επενδύσεων στην χώρα μας ήταν η Γερμανία, η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ σημαντική παρουσία είχαν η Κύπρος, οι ΗΠΑ και η Ελβετία. Η κατανομή των επενδύσεων είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό στον τριτογενή τομέα με ποσοστό 71% για την περίοδο 2003 - 2008 και 70% για την περίοδο 2009 - 2014. Ο δευτερογενής έχει 27% και 29% αντίστοιχα, ενώ ο πρωτογενής έχει μηδενικές επενδύσεις καθ' όλη την ανωτέρω χρονική περίοδο.

Ο ρόλος της απασχόλησης διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη μιας οικονομίας. Οι βασικότερες όψεις των εργασιακών σχέσεων έχουν να κάνουν με τα συνδικάτα και την μορφές απασχόλησης. Τα συνδικάτα στην χώρα μας από την μία πλευρά βοήθησαν τους εργαζομένους να διεκδικήσουν καλύτερες εργασιακές συνθήκες, με ασφάλεια και αύξηση της παραγωγικότητας, από την άλλη αποτέλεσαν αιτίες για την παράλογη διεκδίκηση απαιτήσεων από τους εργοδότες και την απόφαση πολλών απ' αυτών να οδηγηθούν στο κλείσιμο ή στην μετανάστευση σε άλλες χώρες.

Οι εργασιακές σχέσεις της χώρας από εκεί που προτού κρίσης ήταν κυρίως πλήρους απασχόλησης και αορίστου διάρκειας, η οικονομική ύφεση έφερε την ανάπτυξη πολλών ευέλικτων μορφών απασχόλησης και την ενίσχυση της μαύρης εργασίας. Οι κυριότερες ευέλικτες μορφές εργασία είναι η πληρωμή ανά ώρα με αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι να χάνουν πολλά από τα κεκτημένα που είχα κερδίσει πολλές δεκαετίες τώρα. Η αύξηση της ανεργίας έχει ξεπεράσει το όριο του 25% κάνοντας την Ελλάδα να είναι η πρώτη χώρα σε ποσοστό ανεργία στην Ευρώπη, με

τους ανέργους τον Μάρτιο του 2016 να φτάνουν στους 894.141 με το 60,51% να είναι γυναίκες και 39,49% να είναι άνδρες.

Τόσο το νέο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ανάπτυξης και κατ' επέκταση το ελληνικό Πλαίσιο Ανάπτυξης αποσκοπεί στην έξυπνη ανάπτυξη της οικονομίας μέσα από την καινοτομία και την γνώση, στην αποδοτικότερη χρησιμοποίηση των πόρων για την διατήρηση και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της και την ανάπτυξη μιας οικονομία που θα στηρίζεται στην εδαφική και κοινωνική συνοχή και στην διατήρηση μιας υψηλής απασχόλησης.

Γι' αυτό και το εγχώριο Πλαίσιο Ανάπτυξης στοχεύει στην ενίσχυση και την ανάπτυξη της έρευνας και της τεχνολογίας, την ενίσχυση της προσβασιμότητας σε τεχνολογίες πληροφορικής, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων, την υποστήριξη μιας πιο πράσινης οικονομίας με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, την διατήρηση της προστασίας του περιβάλλοντος, την προώθηση των βιώσιμων μεταφορών, την ενίσχυση της κινητικότητας των εργαζομένων, την κατασκευή δομών για άτομα που χρειάζονται να ενταχθούν στην κοινωνία, την ενίσχυση της διά βίου μάθησης και την απόκτηση δεξιοτήτων και τέλος την ενίσχυση της δημόσια διοίκησης ώστε να καταστεί περισσότερο δημιουργική και αποτελεσματική.

Βασικό στοιχείο στην ομαλή υλοποίηση των Δράσεων που εκπονεί το ΕΣΠΑ 2014 - 2020 είναι η ύπαρξη πρωτοβουλιών και νομοθετικών ρυθμίσεων που αποσκοπούν στην καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς. Επιπλέον, εξίσου σημαντικό αποτελεί η διαδικασία αξιολόγησης των προγραμματικών περιόδων αλλά και των προτάσεων που κατατίθενται μέσα από την έρευνα και το σχέδιο αξιολόγησης.

Κατά την προσωπική μας άποψη είναι σημαντικό η ελληνική κυβέρνηση να καταρτίσει ένα εθνικό σχέδιο που να είναι αποδεκτό από κάθε κόμμα που είναι ή πρόκειται να ανέλθει στην διακυβέρνηση της χώρας που θα αποβλέπει σε μία σταθερή οικονομική, φορολογική και κοινωνική πολιτική. Αυτό θα βοηθήσει στην δημιουργία ενός σταθερού οικονομικού περιβάλλοντος που θα ενισχύσει τις ιδιωτικές επενδύσεις στην ελληνική οικονομία και θα αποφέρει μείωση της ανεργία και ακολούθως αύξηση του βιοτικού επιπέδου του κοινωνικού ιστού της χώρας.

Επίσης, σημαντικό είναι η δημιουργία ενός στρατηγικού πλάνου που θα στηρίζεται στην ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής μέσα από την δημιουργία αποδοτικότερων και νέων μορφών καλλιεργειών, την υποστήριξη του τουριστικού τομέα με εξειδικευμένες δράσεις και ειδική αντιμετώπιση από τους άλλους τομείς της οικονομίας, την ενίσχυση και την διασύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την βιομηχανική και βιοτεχνική παραγωγή σε τομείς με αυξημένη επιχειρηματική δραστηριότητα στην χώρα μας, όπως είναι η φαρμακοβιομηχανία, η κλωστοϋφαντουργία, τα πετρελαιοειδή και οι τηλεπικοινωνίες και η πληροφορική.

Βιβλιογραφία - Πηγές

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Βερναρδάκης Χ., Μαυρές, Κ., Πατρώνης, Β., (2005), «Συνδικάτα και σχέσεις εκπροσώπησης στην Ελλάδα 1990-2004», ανακοίνωση στο Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, Εργασία, Πολιτική και Συνδικαλισμός στην Ελλάδα (1974-2004), ΠΑΣΠΕ, 18-21/5/2005.

Κατσανέβας, Θ., (1996), «Εισαγωγή στη θεωρία των εργασιακών σχέσεων και της οικονομικής της εργασίας», Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων, Τεύχος Απριλίου

Κουζής, Ι., Γεωργιάδου, Π., Καψάλης, Α., Κούστα, Ε., Λαμπουσάκη, Σ., Σταμάτη, Α., (2011), «Οι εργασιακές σχέσεις στην Ευρώπη και στην Ελλάδα: Ετήσια Έκθεση 2011», Σειρά: Επιστημονικές Εκθέσεις, Αριθμός 4

Μπουραντάς, Δ., (2001) Μάνατζμεντ, Αθήνα: Γ. Μπένου

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Clarke Oliver, Greg J. Bamber and Russell D. Lansbury, (1998) Conclusions: Towards a synthesis of international and comparative experience in employment relations, in Greg J. Bamber and Russell D. Lansbury, eds., International and Comparative Employment Relations, London,

Dunlop T. John, (1958), “Industrial Relations Systems”, New York, Henry Holt & Company.

Edwards, P.,K., (2003), “The employment relationship and the field of industrial Relations”, in Edwards, P.K. (ed.) Industrial relations: theory and practice. 2nd edition. Oxford: Blackwell.

Serrano, D.,L., Vieira, J., A., (2005), “Low-pay higher pay and Job Satisfaction within the European Union. Empirical evidence from fourteen countries”, IZA discussion papers number 1558. Institute for the study of Labor

Zisimopoulos I., Economakis G. and Polychroniou P. (2011) “Greek Industrial Relations and the economic crisis”, Industrial Relations in Europe Conference, 1-2 of September, Barcelona, Spain

Πηγές

<http://www.weforum.org/>

<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/infeuromed-2007-el.pdf>

<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/>

<https://www.espa.gr/el/Pages/staticESPA2014-2020.aspx>

<http://www.enterprisegreece.gov.gr/gr/h-ellada-shmera/giati-ellada/ksenes-ameses-ependyseis>

http://sate.gr/data_source/2011%CE%A5%CE%A0%CE%95%CE%A7%CE%A9%CE%94%CE%95-16.pdf

<http://www.oaed.gr/documents/10195/1214552/Συνοπτική Έκθεση Μαρτίου 2016.pdf>

<http://www.enterprisegreece.gov.gr/gr/h-ellada-shmera/giati-ellada/h-ellhnikh-oikonomia>